

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postchekrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap bij de Balie te Brussel
op zaterdag 29 oktober 1966

VIJFENZEVENTIG JAAR VLAAMS BALIELEVEN TE BRUSSEL

Rede uitgesproken door Mr. J. VAN DOORSELAERE

Sire,

Heren Ministers, Heren Magistraten, Heren Stafhouders, Mevrouwen, Mijn Heren, Waarde konfraters,

Er stelt zich voor de openingsredenaar van een genootschap van de balie steeds een groot probleem: de keuze van zijn onderwerp.

Kiest hij een juridisch onderwerp dan loopt hij niet alleen het gevaar tijdens zijn uiteenzetting slechts weinigen te boeien, maar bovendien zijn rechtskennis te zien gewogen worden en te licht bevonden.

Anderzijds doet hij er goed aan het nationaal politiek terrein niet te betreden, wat voor een advocaat wel moeilijk valt.

Indien nu bij de viering van het 75-jarig bestaan van het Vlaams Pleitgenootschap, het onderwerp van mijn rede, naar mijn bescheiden mening voor de hand lag, dient eveneens vastgesteld dat, zo men het ontstaan, de werking en het wezen van het Vlaams Pleitgenootschap nader wil belichten, noch het juridische, noch het politieke, totaal ter zijde kunnen gelaten worden.

* * *

Professor Jozef Van Overbeke, de latere Voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap, liet op 10 november 1929 in het Journal des Tribunaux (1) een artikel verschijnen waarin hij wel zeer pessimistisch gestemd was nopens de werking en de uitstraling van het Vlaams Pleitgenootschap.

Mr. Van Overbeke had het over « Les trois déceptions de l'avocat flamand ».

Nopens de tweede van die drie ontgoochelingen drukte hij zich als volgt uit:

« C'est une cérémonie bien pauvre la rentrée de la » Conférence Flamande du Barreau de Bruxelles, dans » le décor sévère d'une salle d'audience ordinaire, où » quelques "rares" sont venus écouter l'orateur (enfin

» trouvé!) et qui effectivement sacrifie son temps et » gaspille ses facultés, tandis que ses auditeurs évoquent » le spectacle grandiose de l'événement mondain de la » rentrée de la Conférence consoeur, dans la salle » solennelle de la Cour suprême, haute, écarlate et » illuminée où les illustrations du Barreau, de la Ma- » gistrature, de la Politique, de la Société et de la » Femme sont venues sourire à un talent fier sorti d'une » élection agitée et patronner une activité constante » dans son travail formateur et influente par sa » Tribune! ».

* * *

Het was nochtans met praal en luister en in aanwezigheid van talrijke magistraten en advocaten, dat op zaterdag 20 juni 1891, in de eerste kamer van het Hof van Beroep, het Pleitgenootschap over de doopvont werd gehouden (2).

Alhoewel de balie toen slechts 720 advocaten telde, waren er op dat ogenblik reeds 110 lid van het Pleitgenootschap.

De boreling kwam dus kerngezond ter wereld. De barensweeën waren nochtans zeer pijnlijk en langdurig geweest. De kinderziekten waren veelvuldig.

Indien ik deze eerder geneeskundige termen gebruik dan is dit wel enigszins te wijten aan het feit, dat het ontstaan van Vlaamse Conferenties aan de balies één zijner vele oorzaken vindt in de geboorte van een echt, fysisch, menselijk wezen.

Inderdaad, toen in oktober 1872 de boekbinder Joseph Schoep, aan de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand te Sint-Jans-Molenbeek de geboorte van een telg ging aangeven, eiste hij, dat de geboorteakte in het Vlaams zou opgemaakt worden.

De Ambtenaar weigerde, maar vader Schoep bleef bij zijn stuk.

Resultaat: Schoep werd vervolgd voor de Correctionele Rechtbank wegens niet-aangifte van de geboorte.

Voor het Hof van Beroep werd hij verdedigd door twee Antwerpse Advokaten, die in 't Nederlands wensden te pleiten.

Het Hof eiste de vertaling, woord voor woord, van de pleidooien.

De zaak kwam tot in Cassatie waar het Meester De Laet uit Antwerpen verboden werd de verdediging van zijn cliënt in het Nederlands voor te dragen.

Edmond Picard, de grote Edmond Picard, nam toen besluiten en eiste in een merkwaardig pleidooi het recht op om, steunend op de Grondwet, te mogen gebruik maken van het Nederlands.

Picard kreeg vanwege de advocaat-generaal o.m. te horen: dat het Nederlands voor het Hof van Cassatie «un idiome inintelligible» was;

dat hij geen besef had van de eelmentairste wellevendheid;

dat hij slechts «une vaine parade» uithaalde en pleitte «pour la galerie».

Zijn heerlijk pleidooi werd betiteld als «un divertissement» waarvan het Hof genoeg had.

In weliswaar minder hevige bewoordingen besliste het arrest, dat het aan een advocaat niet toegelaten was zich voor het Hof van Cassatie in het Nederlands uit te drukken (3).

In gans het Vlaamse land, en vooral dan in de Gentse balie, verwekte deze beslissing een heftige beroering.

Een manifest, door 75 Gentse advocaten ondertekend, werd overgemaakt aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers en bracht mee, dat de bespreking van een wetsvoorstel op het gebruik van het Vlaams in strafzaken, niet langer kon uitgesteld worden (4).

Op 17 augustus 1873 werd de eerste, alhoewel zeer onvoldoende taalwet uitgevaardigd.

In november van het zelfde jaar werd te Gent, waar reeds sinds 1864 een Vlaamse Advokatencollege bestond, de eerste Vlaamse Conferentie opgericht (5).

De eerste steen was gelegd. Het eerste zaad geworpen.

Onder het impuls van Gent, waar in 1885 de «Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden» gesticht werd, zag in datzelfde jaar te Antwerpen een «Vlaamse Conferentie» het licht (6).

Het was haar eerste Voorzitter, Edward Coremans, die na jarenlange strijd in 1889 de tweede wet in gerechtszaken er door kreeg.

* * *

Dat beide wetten het probleem van het taalgebruik nog lang niet op afdoende wijze hadden geregeld, bleek spoedig uit nieuwe rechterlijke incidenten die zich bijna aan de lopende band voordeden.

Een jong stagist. Meester Josson, had het gewaagd aan het Bureau voor Kosteloze Raadpleging van de balie te Brussel een Nederlands verslag voor te leggen.

Hij diende zich te verantwoorden voor de Tuchtraad waar hij, o stoutmoedige, eiste in het Nederlands te worden aanhoord.

Zijn vermetelheid bracht voor hem de schrapping mee van de lijst der stagisten.

Toen het Hof van Beroep over het geval Josson te beslissen had, trad eens te meer Edmond Picard op als de verdediger van de rechten der vlaamssprekenden.

Zulks belette echter niet, dat als nieuwjaarscadeau — het arrest werd uitgesproken op 31 december 1890 —

het Hof de beslissing van de Tuchtraad bekrachtigde (7).

In het Hof van Cassatie — arrest van 3-5-1892 — speelde zich hetzelfde toneel af als in 1873 in de zaak Schoep. Ook de acteurs waren op weinigen na dezelfde. Ook de beslissing veranderde niet.

De Gentse confraters, waarvan nochtans slechts de minderheid als vlaamsgezind kon betiteld worden, dachten er anders over en de geschrapte stagist werd in de Gentse balie opgenomen.

Het geval Josson en dit van een Antwerps advocaat, Adolf Pauwels, brachten mee, dat een niet te stremmen stroming ontstond om een wet te zien tot stand komen, die het gebruik van het Nederlands voor de Hoven van Beroep te Brussel en te Luik zou regelen (8).

Het was eens te meer Coremans die de leiding van de beweging nam. De wet van 4 september 1891 voorzag in de oprichting van Vlaamse straffkamers in de Hoven van Beroep te Brussel en te Luik.

Het was normaal en zeker niet te vroeg dat de Vlaamse advocaten te Brussel eindelijk wakker schoten.

Nu één hunner confraters aan den lijve ondervonden had hoe de geest in de Brusselse balie en bij de magistratuur was, en nu een nieuwe wet in het vooruitzicht was gesteld die voor hen belangrijke gevolgen zou hebben, mochten ze niet langer bij de pakken blijven zitten.

Het initiatief ging uit van Paul Gisseleire. In de gekende, om niet te zeggen beruchte Josson vond hij een bondgenoot.

Josson was nochtans zeer pessimistisch gestemd. Hij was de mening toegedaan dat ze niet zouden slagen, daar hij de strijd om de vervlaamsing van het rechtsleven hopeloos achtte.

De door hem opgedane ervaring kennend begripen we hem.

Toch waagden ze het.

Twee totaal verschillende karakters: de toegevende, diplomatische, katholieke Gisseleire; de onbuigzame en doordrijvende, tot geen enkel partij behorende Josson.

Beiden echter hardnekkig volhardend in al hun ondernemingen en door en door vlaamsgezind.

Ze waagden het en slaagden!

* * *

Om geen politieke kleur aan het op te richten genootschap te geven, werd besloten twee ere-voorzitters te kiezen.

Gisseleire bekam het akkoord van Minister van Staat Victor Jacobs; Josson kreeg de toestemming van Edmond Picard.

Een belangrijke steun vonden ze bij Volksvertegenwoordiger Meester Van der Linden. Deze werd trouwens de eerste Voorzitter (9).

* * *

De eigenlijke stichtingsvergadering ging door op donderdag 14 mei 1891, precies drie maanden nadat de Conférence du Jeune Barreau haar vijftigjarig bestaan had gevierd (10).

Ik zei zo pas dat het Pleitgenootschap, om geen politieke kleur te kiezen, twee Ere-voorzitters koos.

Of het om dezelfde redenen was dat het Genootschap volgens de statuten ook twee Voorzitters moest hebben, vermeldt geen enkele bron.

Statuten bestaan nu echter eenmaal vaak hetzij om weinig of niet nageleefd, hetzij om gewijzigd te worden. Zo zien we ook, dat reeds enkele jaren na de stich-

ting beslist werd, dat in de toekomst er slechts één voorzitter het lot van het Genootschap in handen zou hebben en anderzijds, dat de oorspronkelijke naam: «Vlaams Genootschap tot beoefening der Pleitkunst», na homerische twisten en... zelfs vechtpartijen, gewijzigd werd in «Vlaams Pleitgenootschap der Brusselse Balie».

* * *

Het zal wel enig verband houden met de zeer speciale toestand waarin de vlaamssprekende advocaten zich aan de Brusselse Balie steeds bevonden, dat in de oorspronkelijke statuten, toen «wetten» genoemd en «op den eersten van de Kortemaand 1891 aangenomen», de doelstelling van het «Vlaamsch Genootschap» eerder beperkt leek en althans in zeer voorzichtige termen werd uitgedrukt: «de beoefening der rechterlijke wel-sprekendheid bij middel der Nederlandse taal».

Weliswaar vermeldde artikel 2, dat het Genootschap o.m. zijn doel tracht te bereiken: «door het bespreken van vraagpunten, die de zedelijke of stoffelijke ontwikkeling van het Vlaamse volk aanbelangen», en artikel 3, dat «om lid te kunnen worden» men «voorzitter moet zijn van het volgend — zeer bescheiden — beginsel: de Vlaamsche betichten en beschuldigden dienen bij middel van hunne taal, ondervraagd, beschuldigd, verdedigd en gevonnist te worden».

Ook voorzag artikel 13, dat het bestuur jaarlijks «in de buitengewone vergadering van Wijnmaand» een volledig verslag moest geven over «den toestand van het Nederlandsch als rechterlijke taal in den Brusselschen kreits».

Het was te danken aan de voorzichtigheid en de diplomatie waarvan de stichters blijk gaven, dat het «Vlaamsch Genootschap» niet in de kiem gesmoord werd.

* * *

Ik zei reeds dat de eerste plechtige openingszitting op 20 juni 1891 door vele magistraten en advocaten werd bijgewoond.

Velen gaven blijk van sympathie ⁽¹¹⁾. Het «Journal des Tribunaux» van 27 juni 1891 drukte zich niet alleen in zeer vleiende bewoordingen uit maar betreurde bovendien de houding van de pers.

«Il semble que certains reporters conservent intact le vieux levain de haine ou de mauvais vouloir contre ce mouvement, pourtant si juste, et qu'ils se sont donné le mot pour amoindrir cette manifestation, appui si puissant pour cette oeuvre d'équité com-mencée il y a 18 ans et à laquelle il ne reste presque plus rien à faire: la consécration du droit de nos citoyens flamands à agir et à être défendus devant les tribunaux dans leur langue maternelle et nationale.»

Ik twijfel er niet aan. Die tekst was beslist van Edmond Picard.

Op die plechtige zitting van 20 juni 1891 nam hij trouwens als Ere-Voorzitter het woord en sprak een schitterend rekvisitorium uit tegen de verdrukking van het Vlaamse volk en zijn natuurlijke rechten ⁽¹²⁾.

Toch wekt het een glimlach op, een meewarige glimlach weliswaar, als we even die zinsnede herlezen: «... cette oeuvre d'équité commencée il y a 18 ans... et à laquelle il ne reste presque plus rien à faire...». Edmond Picard meende het goed, maar in die tijd dachten weinig franssprekenden als hij.

* * *

Sympathie dus voor het pas gestichte genootschap enerzijds, maar anderzijds heel wat verzet en... zelfs haat.

De eerste jaarlijkse openingsrede gehouden op 11 november 1891 door Paul Gisseleire, met als onderwerp «Over de oorsprong van de Vlaamse taal en haar invloed op het esthetisch, moreel en godsdienstig gevoel van het ras», werd met zeer gemengde gevoelens onthaald ⁽¹³⁾.

Een groep reaktionairen smeedde zelfs plannen om naast de Conférence du Jeune Barreau een ander frans-talig organisme, de «Cercle des Masuirs», op te richten, als verzet tegen het «Vlaamsche Genootschap». Het «Journal des Tribunaux» ⁽¹⁴⁾ noemde die poging — want het bleef daarbij — «qu'une facétie d'un goût discutable».

* * *

Het duurde niet lang of de schroomvalligheid en de schuchterheid van het eerste uur werden van zich afgeworpen.

Samen met het wijzigen van de naam in «Vlaamsch Pleitgenootschap der Brusselse Balie» werden in de statuten de doelstellingen duidelijker en openlijker vooropgesteld.

Voortaan ging het niet alleen meer om «de beoefening der gerechtelijke welsprekendheid bij middel der Nederlandsche taal», maar om «de beoefening en de bevordering der Nederlandsche taal op rechterlijk gebied», wat heel wat anders is.

Van de leden werd bovendien van dan af geëist, dat ze voorstanders zouden zijn «van het beginsel der gelijkheid der twee talen op rechterlijk gebied».

Heel wat sympathisanten van het eerste uur trokken zich terug. Het ledenaantal, dat op een bepaald ogenblik 140 advocaten bedroeg, daalde in 1905 tot 75.

* * *

Het Vlaams Pleitgenootschap kende zoals alle verenigingen hoogten en laagten. Jaren van zeer drukke activiteit, andere waarvan het zelfs niet geweten is of er een openingszitting werd gehouden.

Zoals bij de zusterconferenties bestond de werking doorgaans in het organiseren van pleitoefeningen; het inrichten van voordrachten met juridische, literaire, filosofische of politieke onderwerpen; de traditionele openingsrede en het daarmee gepaard gaande banket, en de jaarlijkse uitstap.

Werking naar binnen en naar buiten.

Het zou een saaie geschiedenis worden indien ik U de ganse lijst van de verschillende voorzitters en sprekers zou opsommen.

Laat me nochtans toe U te zeggen, dat het Vlaams Pleitgenootschap voorzitters kende als: Volksvertegenwoordiger Jules Van der Linden, jarenlang voorzitter van de «Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden» en van de «Vlaamsche Rechtskundige Congressen»; Joly, de latere voorzitter van de Mijnraad; Meester Dewinde, later advocaat bij het Hof van Cassatie; Alberic Deswarte, de strijder voor de vervlaamsing van de Rijks-universiteit Gent; Willem Thelen, die gedurende meer dan zestig jaar zich als het ware met het Pleitgenootschap vereenzelvigde; Duplat; Josse en Rik Borginon; Vliebergh; Professor Van Overbeke; Piet Vermeylen; de betreunde Maurice Van Hemelryck, en de talrijke schaar van confraters, die we nog steeds het geluk hebben, bijna dagelijks in dit Paleis te ontmoeten.

Mensen als Maurits Sabbe, Hugo Verriest, August Vermeylen, Pol De Mont, Verschaeve, Professor Meyers, Professor Van Ginniken, Julius Hoste, Kamiel Huys-

mans en zoveel andere eminente, zó binnen- als buitenlandse sprekers, verschenen op onze tribune.

* * *

Het zou echter onvergeeflijk zijn indien bij dit jubileum niet even de figuur van Meester Willem Thelen belicht werd.

In tijden, waar vooral onbegrip en tegenkanting hoogtij vierden, kon een genootschap als het onze onmogelijk in leven blijven of tot een grotere bloei komen, indien het geen beroep had kunnen doen op mensen wier ganse leven gewijd was aan en doordrongen was van het door de stichters beoogde doel.

Zó iemand vond het Vlaams Pleitgenootschap in Meester Willem Thelen.

Geboren te Maastricht op 26 januari 1870 — zijn vader was majoor bij het Indische leger — kwam hij toch reeds in zijn jeugd in onze hoofdstad terecht.

Na het Atheneum en de Universiteit te Brussel doorlopen te hebben, legde hij op 10 oktober 1892 als advocaat de eed af.

Niets was er dat het de jonge stagist bij het begin van zijn loopbaan gemakkelijk kon maken.

Of het nu was omdat op de tien frankstukken, die hij als eerste ereloon ontving, er vier vals bleken te zijn, of indien het was omdat hij tot het besef moest komen, dat de geest aan de balie voor een Vlaams advocaat eerder schrikbaar was, een feit is, dat zijn eerste kennismaking met het advocatenberoep hem totaal ontmoedigd had.

Het is te danken aan Meester Edmond Picard dat hij advocaat bleef.

Op een avond, na een diner, werd hij door Edmond Picard verzocht hem huiswaarts te vergezellen. Tot vijfmaal toe wandelden beiden van het huis van Picard naar de woning van Thelen en het was de beroemde, oudere advocaat, die zijn jonge confrater een kijk gaf op de moeilijkheden van het beroep, op de ontgoochelingen, maar ook op de innige voldoening, die, bij hardnekkig werken, zijn deel konden zijn.

Van bij zijn inschrijving aan de balie werd Thelen lid van het pas gestichte Vlaams Pleitgenootschap. Als gewezen bestuurslid van « Geen Taal geen Vrijheid » lag zulks voor de hand.

Reeds onmiddellijk speelde hij er een belangrijke rol.

In 1897 vinden we hem bij de oprichters van het « Rechtskundig Tijdschrift » en nauwelijks drieëndertig jaar oud nam hij reeds het voorzitterschap van ons genootschap waar.

In 1935, toen hij dus reeds 65 jaar oud was, werd hij nogmaals gedurende twee jaar voorzitter.

Onder zijn leiding kende het Pleitgenootschap telkens een grote activiteit.

Als mens, als advocaat en als Vlaming was Meester Thelen de verpersoonlijking van wat men zich kan voorstellen aan goedheid, medeleven, plichtsbetrachting, nauwgezetheid en nationale fierheid.

Als civilist en vooral als kenner van het handelsrecht, als kenner van het Nederlandse en Duitse Recht stond hij in het Paleis hog aangeschreven.

Zijn taalkennis was opmerkelijk zoals zijn kennis van de geschiedenis en de aardrijkskunde. Van zijn moeder, een uitstekende pianiste, erfde hij een grote liefde voor de muziek.

Hartstochtelijk reiziger als hij was, doorkruiste hij Azië en Amerika, ging naar Canada om er in 't Engels te pleiten en doortrok in 1900 te paard IJsland.

Het ontbrak hem noch aan moed, noch aan zelfopoffering.

Tijdens de oorlog 1914-1918 stelde hij zich vrijwillig ter beschikking van de stafhouder om voor de Duitse

rechtbanken de belangen van zijn landgenoten in een 100-tal zaken te verdedigen.

Tijdens de tweede wereldoorlog, toen hij dus meer dan 70 jaar was, werd hij door Stafhouder Braffort, samen met 3 of 4 confraters, nogmaals aangeduid om onze landgenoten voor de Duitse Krijgsraden in het Duits te verdedigen. Die tussenkomsten, steeds prodeo, schommelden rond de 2.000.

Meester Thelen was ook de eerste advocaat die voor de burgerlijke rechtbank in 1903 in het Nederlands pleitte. Die daad bracht hem tot voor de Tuchtraad, waar hij, indien ik goed ingelicht ben, op één stem na aan een tuchtstraf ontsnapte. Later zetelde hij echter in de Tuchtraad.

In 1942, toen het Vlaams Pleitgenootschap zijn 50-jarig bestaan vierde, werd door de ganse balie een verdiende hulde aan Meester Thelen gebracht. Op dat ogenblik was hij reeds 50 jaar advocaat.

Meester Thelen overleed op 12 februari 1958 op de ouderdom van 88 jaar. Tot op het laatste ogenblik van zijn leven bleef hij trouw aan het Pleitgenootschap. Zijn Pleitgenootschap.

Het Vlaams Pleitgenootschap mag en zal hem niet vergeten (15).

* * *

In de strijd voor de vervlaamsing van het rechtsleven heeft het Pleitgenootschap beslist een niet te onderschatten rol gespeeld.

Zeker, zijn optreden was niet zo spectaculair, niet zo invloedrijk als dit van de Vlaamse Conferenties van Gent en Antwerpen.

Het was daarom echter niet minder verdienstelijk.

Bij enkele markante data en feiten uit de geschiedenis van het Pleitgenootschap veroorloof ik me even te blijven stilstaan.

1903 en de onmiddellijk daarop volgende jaren waren gekenmerkt door een zeer vruchtbare activiteit.

Hoe kon het anders? Meester Thelen hield immers het roer.

Herhaaldelijk drong het Pleitgenootschap toen aan bij de Minister van Justitie op een betere samenstelling van de Correctionele Rechtbanken, met het oog op het toepassen van de taalwetten.

Het Genootschap kwam tussen in de vele taalincidenten die regelmatig rezen in burgerlijke zaken.

Samen met de Vlaamse Conferenties van Antwerpen en Gent werd het Pleitgenootschap als het ware officieel erkend.

De Minister van Justitie Van Den Heuvel nodigde het uit, hem jaarlijks een verslag van de werkzaamheden te doen geworden en alle gegevens te verstrekken betreffende de juridische bekwaamheden en taalkennis van zijn leden. Het was de bedoeling van de Minister deze verslagen te raadplegen bij elke benoeming in de magistratuur.

Deze gelukkige maatregel viel jammer genoeg na enkele jaren in onbruik (16).

In 1903 ook nam het Vlaams Pleitgenootschap de organisatie van het tweede « Vlaamsch Rechtskundig Congres » op zich (17).

In hetzelfde jaar drong het Pleitgenootschap bij de Tuchtraad aan om afgevaardigden te mogen sturen naar het Bureau voor Kosteloze Raadpleging.

Later zullen we vaststellen dat meermaals het omgekeerde gebeurde en het de Tuchtraad was die aandrong bij het Pleitgenootschap.

In 1911 verleende ons genootschap zijn medewerking aan een reeks voordrachten betreffende het taalprobleem, die door de Conférence du Jeune Barreau ingericht werden.

Lejeune, Destrée, Kurth, Pirenne enerzijds, Alberic

Deswarte, Camiel Huysmans, Frans Van Cauwelaert en Edmond Picard anderzijds, konden naar hartelust hun vaak sentimentele overwegingen verkondigen (18).

De eerste wereldoorlog was zeer nadelig voor de verdere werking en ontwikkeling van het Pleitgenootschap.

Er moet gewacht worden tot einde 1920 vooraleer het Vlaams Pleitgenootschap terug enige activiteit aan de dag legt.

Gedurende jaren gebeurde er niets opvallends, behoudens een merkwaardige en veelbesproken openingsrede van Rik Borginon over «Het gebruik der talen voor onze Rechtshoven en Rechtbanken» (19).

Indien de spreker zelf zijn ideeën als revolutionair bestempelde, stellen was vast, dat de wet van 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken er voor een groot deel volledig mee overeenstemt.

Sinds het einde van de eerste wereldoorlog tot in 1931 genoot het Vlaams Pleitgenootschap werkelijk zeer weinig belangstelling, zelfs vanwege de Vlaamse advocaten.

Het was dan ook niet zonder reden, dat Meester Van Overbeke in 1929, in zijn reeds aangehaald artikel, zo pessimistisch gestemd was.

Twee gebeurtenissen van niet te schatten belang waren echter onmiddellijk daarop de aanleiding om nieuw leven in het Vlaams Pleitgenootschap te brengen:

enerzijds stond de wet van 1935 voor de deur, anderzijds verscheen op 11 oktober 1931 het eerste nummer van het Rechtskundig Weekblad.

Van 1931 af kende het Pleitgenootschap dan ook een steeds grotere bloei.

Het begon met een zeer moedige openingsrede van Meester Piet Vermeylen over «De Vervlaamsching van de Rechtspleging» en een even moedig antwoord van Stafhouder Soudan (20).

In 1932, toen Meester Custers de openingsredenaar was, mocht Voorzitter Van Overbeke zijn vroeger pessimisme van zich afwerpen.

Voor het eerst ging de openingszitting door in de plechtige zittingszaal van het Hof van Cassatie (21).

De strijd die gevoerd werd om en rond de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken was zeer hard.

Indien het verzet in het Waals gedeelte van het land eerder gering was, dan reageerde de franssprekende bourgeoisie in Vlaanderen echter fel.

Het hevigst was helaas de reactie te Brussel.

Indien de franssprekenden, zowel in Wallonië als te Brussel, zich weinig bekommerde om de oplossing die de wet aan de toestanden in het Vlaams landsgedeelte zou geven, waren ze echter volkomen eensgezind om in het Brusselsle het statu quo te behouden.

Een door de Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel gehouden referendum had voor gevolg, dat een verpletterende meerderheid voor het behoud van het bestaande stelsel opteerde.

Volledigheidshalve dient er aan toegevoegd, dat slechts 444 advocaten op de ongeveer 1.100 aan de stemming deelnamen.

De taalcommissie van de Raad der Orde maakte een verslag op dat, zeer bondig samengevat, hierop neerkwam:

1. de sinds honderd jaar aangenomen gewoonte, gegrond op een stelsel van volkomen vrijheid, heeft voor de burgerlijke en handelsrechtbanken te Brussel het quasi-uitsluitend gebruik van de Franse taal gehuldigd;

2. het referendum was verpletterend voor dezen die voorstander waren van een wijziging van het bestaande stelsel;

3. het referendum van de advocaten geldt als referendum voor de rechtsonderhorigen (22).

Dat vermeld verslag in de advocatenwereld en in de pers een hevige beroering verwekte, hoeft niet gezegd.

Het Pleitgenootschap nam een krachtdadige houding aan (23).

* * *

Nu de wet van 1935 meer dan dertig jaar oud is, valt het ons wel moeilijk ons in te denken, dat het vroeger ooit anders geweest is.

Het valt ons niet gemakkelijk ons voor te stellen, dat pas in 1907, voor het eerst een advocaat voor het Hof van Beroep te Brussel de wens durfde uiten zijn eed in het Nederlands af te leggen.

Het Hof heeft trouwens over het geval moeten be-raadslagen vooraleer Josse Borginon Cantoni voldoening kreeg (24).

Kunnen we ons heden nog indenken, dat hetzelfde incident zich twaalf jaar later — in 1919 — terug voerde?

Enkel dank zij de vastberaden tussenkomst van eerste-advokaat-generaal De Hoon mocht Rik Borginon toen zijn eed in het Nederlands afleggen (25).

Kunnen we thans nog geloven, dat Meester Thelen door een verontwaardigd confrater als het ware voor de Heer Stafhouder gesleurd werd, omdat hij het gewaagd had in toga met een ander Vlaams advocaat in het Nederlands een gesprek te voeren?

Denken we niet te dromen indien we vernemen, dat tot in 1932 moest gewacht worden om door Meester Paul Veldkens bij het Hof van Cassatie voor het eerst een rekwest in het Nederlands te zien toelichten en Meester Edmond Van Dieren — natuurlijk hij — toen de eerste was die voor het hoogste Hof in het Nederlands mocht pleiten (26)?

Hoe eigenaardig het ook mag schijnen, de strijd die de wet van 1935 voorafging bracht mee, dat het Vlaams Pleitgenootschap meer en meer voeling kreeg met de Raad der Orde.

Met meer en meer beslistheid trad het Vlaams Pleitgenootschap op en verwierf een ruimere plaats in het traditionele beroepsleven.

In 1935 werd door de Raad der Orde aan het Pleitgenootschap de taak opgedragen de pleitoefeningen voor de Vlaamse confraters in te richten. Hierdoor werd het Vlaams Pleitgenootschap als een officieel lichaam van de Balie erkend.

* * *

De tweede wereldoorlog bracht natuurlijk het Pleitgenootschap terug een zware slag toe, maar het kwam die slag vlugger te boven dan na de oorlog 1914-1918.

Er dient trouwens gezegd dat tijdens de oorlogsjaren de Orde haar vertrouwen in het Vlaams Pleitgenootschap niet verloren had.

Meesters Boon, Verougstraete, Van Hemelryck, Custers, Van Cauwelaert, Bayart, Van Waeg, Winderickx, Lindemans en Vanderleenen volgden elkaar als voorzitter op.

De wet van 1935 heeft een grondige wijziging in het ganse rechtsleven gebracht. Alhoewel niet perfect — denken we maar aan de mogelijkheid tot taalwijziging waarvan sommigen een systeem gemaakt hebben — toch mag een zeer gunstig bilan opgemaakt worden.

Maar de toestand in de Balie zelf?

Het zou een teken van laksheid zijn op deze jubelviering minstens niet even dat probleem aan te raken.

Indien vrij snel na de wet van 1935 de Vlaamse Balies gezonde toestanden kenden, was zulks lang niet het geval te Brussel.

De Orde en meer bepaald de Raad der Orde heeft in de loop der jaren wel steeds een zekere sympathie betuigd voor het Vlaams Pleitgenootschap.

Eerst geduld, daarna als een noodzakelijk iets beschouwd.

Met de jaren werden de verhoudingen beter.

Dit veranderde echter toch niets aan het feit, dat de Vlaamse advocaat, al dan niet lid van het Pleitgenootschap, stelselmatig geweerd werd zo hij het gewaagd had zijn kandidatuur te stellen voor de Raad der Orde of het Bureau voor Kosteloze Raadpleging.

Indien het dan toch eens gebeurde dat een Vlaams advocaat verkozen werd, was zulks te wijten aan zeer speciale omstandigheden of aan het uitzonderlijk prestige dat die advocaat genoot, zoals dit het geval was voor Meesters Thelen, Josse Borginon en Arnold Bayart.

Het stelselmatig niet verkozen worden van Vlaamse kandidaten had ten slotte voor gevolg, dat de normale werking van de Raad der Orde en het Bureau voor kosteloze Raadpleging schier niet meer kon verzekerd worden.

Het is nu éénmaal een feit, dat de Vlaamse advocaten te Brussel een aantal bereiken dat, indien zij een afzonderlijke balie vormden, hen ongeveer op de zesde plaats zou brengen tussen de 26 balies van het land. Bovendien zijn er verhoudingsgewijs meer nederlands-talige onvermogenen op het aantal pro-deo zaken dan nederlands-talige advocaten op het totaal aantal advocaten.

Wilde de Brusselse Balie de haar door de wetgever opgelegde taak vervullen en wilde ze haar feitelijke leidende rol en haar moreel gezag te midden van de andere balies van het land behouden, diende dringend een oplossing gevonden te worden.

Sinds jaren hadden velen dat ingezien, maar het bleef daarbij.

De niet-verkiezing in juni 1963 van drie nederlands-talige kandidaten voor het Bureau voor kosteloze raadpleging, die voor de normale werking van dat Bureau onmisbaar waren, bracht mee, dat de Stafhouder het Vlaams Pleitgenootschap verzocht een studie aan die toestand te wijden en voorstellen uit te werken die van aard zouden zijn een oplossing te brengen.

Het Bestuur van het Vlaams Pleitgenootschap, aangevuld met de toen beschikbare oud-voorzitters, vatte onmiddellijk de opgedragen taak aan en reeds op 30 juli 1963 werd de Stafhouder een document overgemaakt waarin zeer preciese voorstellen werden gedaan (27).

Dat werkdokument lag aan de basis van de belangrijke beslissingen die de Raad van de Orde eenparig genomen heeft en die voor gevolg hadden, dat we thans in de Raad der Orde drie nederlands-talige confraters tellen; één oud-voorzitter en twee oud-onder-voorzitters van ons Genootschap.

Indien institutioneel het ideaal zeker nog niet bereikt is, dan toch zou de waarheid geweld worden aangedaan zo we verzwegen dat de geest die thans in de Raad der Orde heerst uitstekend is.

Het mag wel een zeer gelukkig feit genoemd worden, dat in het jaar dat het Vlaams Pleitgenootschap zijn 75-jarig bestaan viert, de eerste maal in de geschiedenis van onze Balie, na zijn verkiezing, tijdens de algemene vergadering van de Orde, de Heer Stafhouder ook in het Nederlands het woord tot de advocaten richtte.

Ik waag het te zeggen, dat het ten slotte maar zeer normaal is dat in 1966 de nederlands-talige advocaat te Brussel door zijn korpsoverste, ook bij andere gelegenheden als de openingsrede en het banket in het Nederlands wordt toe- of aangesproken.

* * *

Vijfenzeventig jaren gingen voorbij sinds de oprichting van het Vlaams Pleitgenootschap.

Thans dient de vraag gesteld, of het de door zijn stichters vooropgezette doelstellingen nageleefd heeft?

Die vraag durven we gerust met een volmondig « ja » beantwoorden.

Door de jaren heen heeft het Pleitgenootschap nooit vergeten én dat het een Vlaams genootschap was en is, én dat het een taak te vervullen had in het innerlijk leven zelf van de belangrijkste balie van het land.

Eén der grootste verdiensten van de Raad der Orde bij het reglementeren der vertegenwoordiging van de Vlaamse advocaten in de Raad en het Bureau voor kosteloze raadpleging, bestond er wel in, aan dit delikaat probleem in de schoot van de Raad van de Orde zelf de oplossing gegeven te hebben.

Vinden we niet het beste bewijs van de door het Vlaams Pleitgenootschap nageleefde doelstellingen, in het feit dat het, eerder dan datzelfde probleem van de vertegenwoordiging buiten dit Paleis te brengen met alle gevaren daaraan verbonden op dit ogenblik van taalpassies en verdeeldheid in ons land, het de eenheid en de autonomie van onze balie voor ogen had?

* * *

Het is voor mij een grote eer op deze uitzonderlijke dag de feestrede te mogen houden.

Ik beschouw het als een even grote eer namens mijn Vlaamse confraters te mogen zeggen, dat het Vlaams Pleitgenootschap in de toekomst verder zal blijven ijveren én voor de volledige ontvoogding van het Vlaamse volk, én voor het uitbouwen in onze balie van een harmonieus samenbestaan van franssprekenden en nederlandsprekenden, de balie van de hoofdstad van ons land waardig.

(1) Journal des Tribunaux, 1929, kol. 657 en vlg. J. Van Overbeke : « Les trois déceptions de l'avocat flamand ». Zie ook : Rechtskundig Weekblad; 1932-1933, kol. 266 en vlg. « Openingsvergadering van het Vlaamsch Pleitgenootschap der Balie van Brussel op 10 december 1932. Rede van Prof. Van Overbeke ».

(2) J.T. 1891, kol. 809 en vlg. « Inauguration de la Conférence Flamande du Jeune Barreau de Bruxelles ».

(3) Beroep Brussel 21/3/1873, Pas. II, p. 166; Cass. 12/5/1873, Pas. I, 179; R.W. 1933-1934, kol. 178 en vlg.; René Victor : « Schets ener geschiedenis van de Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen. P. 11 en vlg. ».

(4) René Victor : « Een eeuw Vlaamsch Rechtsleven », p. 32 en vlg.

(5) René Victor : « Schets. . . », p. 14.

(6) René Victor : « Een eeuw. . . », p. 39 en vlg.

(7) René Victor : « Een eeuw. . . », p. 47/48.

(8) René Victor : « Een eeuw. . . », p. 49/50.

(9) « Rechtskundig Tijdschrift », 1906, p. 398 en vlg. « Eén en ander over het Vlaamsch Pleitgenootschap van Brussel ».

(10) J. T. 1891, kol. 676 en vlg.

(11) J. T. 1891, kol. 809/810.

(12) J. T. 1891, kol. 811 en vlg.

(13) J. T. 1891, kol. 1332 en vlg.

(14) J. T. 1891, kol. 1335.

(15) J. T. 1953, p. 136, Josse Borginon Cantoni : « William Thelen »; J. T. 1958, p. 617, « Conférence du Jeune Barreau de Bruxelles. Séance solennelle de rentrée du 8 novembre 1958. Discours de Mr Albert Nyssens, Bâtonnier de l'Ordre des Avocats ».

(16) René Victor : « Schets. . . », p. 162/163.

(17) René Victor : « Schets. . . », p. 162.

(18) R. T. 1911, p. 317 en vlg. L. Brulez : « Prof. G. Kurth en Meester Edmond Picard over de Taalkwestie in de Conférence du Jeune Barreau ».

(19) R. T. 1925, p. 25 en vlg. H. Borginon : « Het gebruik der talen voor onze gerechtshoven en rechtbanken »; René Victor : « Schets. . . », p. 293 en vlg.

(20) R. W. 1931-1932, kol. 161 en vlg. P. Vermeylen : « De Vervlaamsching van de Rechtspleging » en R. W. 1931-1932, kol. 33 en vlg. : « Meester Soudan, Stafhouder der Balie van Brussel over de Vervlaamsching van het Gerecht ».

(21) R. W. 1932-1933, kol. 266 en vlg. « Openingsvergadering van het Vlaamsch Pleitgenootschap der Balie te Brussel op 10/12/1932 ».

(22) J. T. 1933, kol. 329 en vlg.; J. T. 1933, kol. 361 en vlg.; R. W. 1932-1933, kol. 651/652; J. Van Overbeke : « Antwoord op het verslag van de taalkommissie van den Raad der Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel ».

(23) R. W. 1933-1934, kol. 87/88 : « De Vervlaamsching van het Gerecht. Dagerde van het Vlaamsch Pleitgenootschap der Brusselsche Balie ».

(24) J. T. 1959, p. 618 « Conférence du Jeune Barreau de Bruxelles. Séance solennelle de rentrée du 7/11/1959. Discours de Mr Albert Nyssens, Bâtonnier de l'Ordre des Avocats ».

(25) R. W. 1932-1933, kol. 649 en vlg.: H. Borginon: « De Brusselsche Balie op het strijdpad ».

(26) R. W. 1932-1933, kol. 66 en vlg.: « Onze taal voor het Hof van Verbreking ».

(27) R. W. 1963-1964, kol. 2049 en vlg.: J.V.W. « De Brusselse Balie en de Vlaamse Advokaten ».

(28) J. T. 1966, p. 470 « L'assemblée générale de l'Ordre ».

Rede van Mr. E. GILSON de ROUVREUX, Stafhouder der Balie van Brussel

Sire,

Dat het Uwe Majesteit behaagd heeft, deze plechtigheid met Haar aanwezigheid te vereren, doet in ons een onmetelijke vreugde opwellen. Om die gemoedsgesteldheid tot uiting te laten komen zou de verzoeking dan ook groot kunnen zijn, uitzonderlijke woorden en hoogdravende zinnen te gebruiken die wellicht bij deze gebeurtenis beter zouden passen.

De oprechtheid van de gevoelens die mij bezielen maakt mij mogelijk aan deze verzoeking te weerstaan. Ik wens dus enkel als hoofd van de Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep te Brussel, de gevoelens van deze Orde te vertolken.

Mag ik Uwe Majesteit met diepe eerbied verklaren hoezeer wij dankbaar en trots zijn, zowel voor de eer die het Haar behaagt de Balie van haar hoofdstad te betuigen, als voor de blijken van waardering en vertrouwen die Zij ten aanzien van het Vlaamse Pleitgenootschap vertoont.

Excellenties, Geachte Dames en Heren, Waarde Confraters,

Heden ten dage wordt de leefbaarheid van de Nederlandstalige gemeenschap in de hoofdstad al te vaak in twijfel getrokken en steeds weer wordt de nadruk gelegd op de noodzaak, haar rechtmatige aanspraken door wetgevend maatregelen te vestigen. Als Stafhouder bij de Balie te Brussel ondervind ik dan ook een bijzondere trots, de bloei en uitstraling te mogen vaststellen van een vereniging die dank zij haar eigen dynamisme, dank zij haar cultuur en het bewustzijn van haar roeping, haar rol ten volle vervulde en op eigen krachten, zonder inmenging van de wetgever, de plaats verwierf die haar toekwam.

De huidige plechtigheid brengt hiervan de officiële erkenning.

Het wetgevend statuut der Advocaten steunt op eeuwenoude gebruiken en verwezenlijkt de harmonie tussen vrijheid en macht. Wij zouden mogen vrezen dit gevoelige evenwicht te zien verstoren door wijzigingen die niet van de Balie zelf zouden uitgaan en niet door haar traditionele overheid zouden worden voorgestaan. Onze onafhankelijkheid, essentiële voorwaarde van ons maatschappelijk nut en van onze waardigheid, hangen ervan af.

Waarde confrater, Mr. Van Doorselaere, U hebt een historisch beeld opgehangen van de inspanningen die het Vlaams Pleitgenootschap zich sinds 75 jaar heeft getroost om aan zijn roeping te beantwoorden. U hebt zulks gedaan met de geleerdheid, het talent en de geestdrift die U eigen zijn zonder de bescheidenheid te verliezen die zoveel charme verleent aan uw omgang.

Zo is U erin geslaagd zowel volledig als bondig te

zijn. Kan men een advocaat grotere lof toezwaaien?

Het Vlaams Pleitgenootschap heeft werkelijk bij onze Balie een aanzienlijke rol vervuld.

Uw Vereniging, Mijnheer de Voorzitter, heeft zich niet beperkt tot het ontwikkelen van de cultuur en de juridische kennis van haar leden, maar tevens heeft ze ook de verzuchtingen van de nederlandstalige advocaten van Brussel vertolkt, en ze heeft die met kracht, maar ook met eerbied voor de grondslagen van onze Orde, weten uit te drukken.

Ondanks het sentimenteel karakter van sommige stellingnamen, ondanks de begrijpelijke ontroering van een gemeenschap die haar cultuur en haar tradities in gevaar meent te zien, heeft het Vlaams Pleitgenootschap voor de nederlandstalige advocaten een belangrijke en doelmatige vertegenwoordiging bekomen in al de organismen van de Orde. Deze vertegenwoordiging wordt verantwoord door de noodzaak voor alle advocaten van Brussel, welke ook hun taal zij, zich thuis te voelen in de schoot van onze Balie, van hun Balie.

In de Raad van de Orde zelf, die één is en één moet blijven indien hij zijn opdracht wil vervullen, spreekt elke advocaat de taal van zijn keuze, zonder dat de doeltreffendheid erdoor wordt geschaad.

Op het persoonlijk vlak getuigen de betrekkingen tussen de advocaten behorende tot de twee cultuurgemeenschappen, niet enkel van confraterniteit, maar ook van werkelijke vriendschap. Dit is in grote mate te danken aan de collectieve inspanning van het Vlaams Pleitgenootschap en aan de individuele hoedanigheden van zijn leden.

Het verheugt mij hen in aanwezigheid van onze Vorst, symbool van de eenheid tussen alle Belgen, hiermee te mogen gelukwensen.

Ik wil ze ook overtuigen van de belangstelling en de bezorgdheid die de overheden van de Orde betonen voor hun problemen, hun welslagen en hun verwachtingen.

Talrijk zijn zij die heden de fierheid van het Vlaams Pleitgenootschap delen. Van heinde en ver zijn ze gekomen om U, Sire, hulde te brengen en aldus plechtig hun steun en sympathie te betuigen aan het Pleitgenootschap.

Deze vereniging is nu een grote dame geworden die in de structuur van onze Orde haar ereplaats heeft verworven. Maar door een voorrecht dat velen haar zouden benijden is ze jeugdig gebleven en de toekomst mag ze met enthousiasme, eerezucht en vertrouwen tegemoet zien.

Ik dank U.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr. A. VANDERLEENEN, Voorzitter van het Vlaams Pleitgenootschap

Sire,

75 jaar zijn verlopen sinds de historische dag van het jaar 1891, waarop een groep Vlaamse advocaten onder het impuls van Mr. Edmond Picard in de schoot van de Brusselse Balie een Vlaams genootschap heb-

ben opgericht met het doel de beoefening mogelijk te maken van de rechterlijke welsprekendheid in de Nederlandse taal.

Vandaag gedenken en vieren wij de talrijke Vlaamse juristen, die ten koste van grote inspanningen en dikwijls van zware offers gestreden hebben voor de gelijk-

berechtiging van de Nederlandse taal in de gerechtelijke wereld.

Het vervult ons met dankbaarheid en wij zijn gelukkig, Sire, dat Uwe Majesteit aan deze heuglijke dag door Hare aanwezigheid een historisch karakter heeft willen geven.

Het Vlaams Pleitgenootschap verklaart hierbij plechtig, verder te zullen blijven ijveren opdat de bij de wet vastgelegde gelijkheid van het Nederlands en het Frans in de harten van de mensen zou worden aanvaard, in een geest van onderlinge verstandhouding en wederzijds begrip.

De goede verstandhouding die bestaat tussen het Vlaams Pleitgenootschap en de Conférence du Jeune Barreau bij de Balie te Brussel staat trouwens borg voor een gunstige en harmonische evolutie van de beide taalgemeenschappen hier in dit paleis werkzaam.

Excellenties, Mijnheer de Stafhouder, Heren Korps-oversten, Dames en Heren, Waarde en geachte confraters,

In naam van al de leden van het Vlaams Pleitgenootschap dank ik de zeer talrijke aanwezigen die eraan gehouden hebben aan deze plechtige openingszitting deel te nemen.

Uw toenemende belangstelling bewijst dat U ons genootschap een warm hart toedraagt en dat onze werking en ons streven door U worden gewaardeerd.

Zeër in het bijzonder wens ik hier te verwelkomen de Heer Wigny, Minister van Justitie, en hem te danken voor de uitstekende betrekkingen welke bestaan tussen de jonge balie en het ministerie van Justitie.

Tot de heer stafhouder Gilson de Rouvreur zeg ik dat wij gelukkig zijn ons 75-jarig bestaan onder zijn batonnaat te kunnen vieren. U, Mijnheer de Stafhouder, heeft als franstalige uw waardering voor de Nederlandse taal in daden omgezet en zich de moeite getroost deze taal perfect te leren. Hierdoor heeft U als stafhouder van een tweetalige balie een daad van civisme gesteld waarvoor wij U danken.

In de persoon van de Heer Bayot, Eerste Voorzitter van het Hof van Cassatie, groet ik alle hoge magistraten die hier aanwezig zijn. Ik dank hem, vooral vandaag, voor de gastvrijheid die hij ons verleent in deze prachtige zaal der plechtige zittingen van ons opperste gerechtshof.

Ik verwelkom ook zeer speciaal: de Heer Cappuyns, Vice-Gouverneur van Brabant; de Heer Cooremans, Burgemeester der stad Brussel; de Heer Arriens, ambassaderaad van het Koninkrijk der Nederlanden; de Heer Moffitt, ambassaderaad van de Verenigde Staten van Amerika; de Heer Héritier, eerste sekretaris van de ambassade der Franse Republiek; de Heer Röhrig, ambassaderaad van de Bondsrepubliek Duitsland.

Ik vernoem ook nog heel speciaal de balies en de jonge balies die hier vertegenwoordigd zijn en aldus hun sympathie en vriendschap aan ons genootschap betuigen.

Ik begroet,

De Heer De Bruyn, stafhouder van de Orde van Advokaten bij het Hof van Cassatie; Mr. De Cordier, Stafhouder van de Orde van Advokaten bij het Hof van Beroep te Gent; Mr. Discry, Stafhouder der Orde van Advokaten bij het Hof van Beroep te Luik; Mr. Van den Berghe, Stafhouder der Orde van Advokaten te Antwerpen; Mr. Melis, Stafhouder der Orde van Advokaten te Dendermonde; Mr. Baeté, Stafhouder der Orde van Advokaten te Leuven; Mr. Van de Werf, Stafhouder der Orde van Advokaten te Mechelen; Mr. Van Gorp, Stafhouder der Orde van Advokaten te Turnhout;

Mr. De Gryse, voorzitter van het Verbond der Belgische Advokaten; de Voorzitters van de Jonge Balies van Antwerpen, Brugge, Brussel-Jeune Barreau, Dendermonde, Gent, Kortrijk, Leuven, Namen, Luik, Charleroi, Mechelen, Tongeren, Turnhout, Doornik, Verviers.

Je remercie de l'amitié qu'ont voulu nous témoigner par leur présence Monsieur le Bâtonnier de Liège; Messieurs les Présidents des Jeunes Barreaux de Bruxelles, Liège, Namur, Charleroi, Tournai, Verviers.

Wij zijn ook zeer verheugd hier te mogen begroeten, Mr. Ridder René Victor, Hoofdredakteur van het R.W., ainsi que Maître Dal, le rédacteur en chef du J.T.

Onze vrienden uit Nederland, de eminente vertegenwoordiging van de Nederlandse balie, heet ik van harte welkom: Mr. Baron van der Feltz, Dekan van de Nederlandse orde van advokaten; Mr. Mout, Dekan van de orde van advokaten bij de Hoge Raad der Nederlanden; Jhr. Mr. Beelaerts van Blokland, Dekan van de orde van advokaten in het arrondissement Amsterdam; Mr. Boelens, Dekan van de orde van advokaten te Rotterdam; Mr. Utermark, Voorzitter van het Gezelschap der Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden; Mr. Berens, Voorzitter der Jonge Balie te Rotterdam; Mr. Mulder, Voorzitter van de Vereniging der Jonge Balie te Amsterdam.

Je souhaite la bienvenue à Me Boiteau, représentant de Mr. le Bâtonnier de Paris; Me Guill, bâtonnier de Luxembourg; Me Audeaud, bâtonnier de Genève; Me Huberty, Président de la Conférence du Jeune Barreau à Luxembourg; Me Achache, secrétaire au stage près le barreau de Paris; qui par leur présence sont venus raffermir et consacrer l'amitié profonde unissant la Conférence flamande du Jeune Barreau de Bruxelles et leurs barreaux respectifs.

I am pleased to greet on this opening sitting Mr. Barnes, representative of the Bar Council, and Mr. Morgan, Vice President of the Young Members group of the Law Society.

I am very glad to have the opportunity of receiving you in Brussels after the magnificent reception we have enjoyed in London at the celebration of the opening of the legal year.

Die Bande der Freundschaft zwischen den Brüsseler und Kölner Anwaltschaften werden dieses Jahr aufs neue gestärkt durch die Anwesenheit in unserer Gesellschaft des Herrn Doktors Rottlaender, Vertreters des Präsidenten der Rechtsanwaltskammer, und des Herrn Doctors Rasner, Vertreters des Präsidenten des Rechtsanwaltsvereins.

Ich danke Ihnen für Ihre Anwesenheit.

Sono oltremodo lieto di poter salutare il Presidente dell'Ordine degli Avvocati di Roma, l'illustre avvocato Filippo Ungaro.

Particolarmente lieto perchè la sua presenza, ci dà prova di un profondo spirito di collaborazione a cui aspira l'Europa intera. Rivolgo perciò all'illustre collega di Roma un sentite ringraziamento per averci concesse l'onore della sua personale partecipazione alla seduta d'entrata in occasione del nostro settantacinquesimo anniversario.

* * *

Mag ik nu aan Mr. J. Van Doorselaere vragen het woord te nemen voor het uitspreken van de openingsrede.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

Eerste Kamer. — 3 maart 1966.

Voorzitter : M. Bayot.
Raadsheer-verslaggever : M. Busin.
Advocaat-generaal : M. Depelchin.
Advocaten : Mrs. Faurès en Van Ryn.

Overeenkomst. — Interpretatie. — Kwantitie voor schade na ongeval. — « Absolute forfaitaire som voor saldo ». — Beperking tot de op het ogenblik van de ondertekening gekende schade.

Het slachtoffer van een ongeval had een kwantitie ondertekend voor een bedrag van 52.000 fr., « absolute forfaitaire som voor saldo », waaronder, naast de vergoeding voor schade aan zijn wagen, een bedrag van 460 fr. voor geneeskundige onkosten en 1.378 fr. voor zedelijke schade en ongeschiktheid. De kwantitie vermeldde dat het slachtoffer voor de toekomst ervan afzag tegen de betalende verzekeringsmaatschappij een rechtsvordering in te stellen wegens het schadegeval en de gevolgen ervan.

De werkelijke wil van de partijen nagaande, heeft het bestreden arrest uit de onbeduidendheid van de som bestemd voor de betaling van de geneeskundige zorgen en herstel van de door het slachtoffer geleden zedelijke schade en arbeidsongeschiktheid, kunnen afleiden dat het hun zekere bedoeling geweest is een einde te maken aan al de gevolgen van het ongeval die gekend waren of het konden zijn op het ogenblik van de ondertekening van de akte, doch niet aan die welke onvoorzienbaar waren en die, volgens het slachtoffer, voor hem een belangrijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg hebben.

La Nationale de Bruxelles t./ Vanderstocken.

Gelet op het bestreden arrest door het Hof van beroep te Brussel gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1317, 1318, 1319, 1320, 1322, 2044, 2048, 2049, 2052 en 2053 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat, om aan het door verweerder, op 22 december 1960 ondertekend geschrift het karakter te ontkennen van een transactioneel kwijtschrift dat vanwege zijn ondertekenaar verzaking behelst voor de toekomst van om het even welke klacht wegens het schadegeval dat de in bovengemeld kwijtschrift bedoelde vergoeding tot voorwerp had te regelen, het arrest beslist dat, niet-tegenstaande de termen waarin het opgesteld is, het geschrift waarvan sprake een kwijtschrift uitmaakt voor saldo van rekening van de op dat ogenblik gekende gevolgen van het ongeval waarvan verweerder het slachtoffer geweest was, welke gevolgen het voorwerp van het geschil niet uitmaken en, om er aldus over te beslissen, zowel in zijn eigen redenen als door verwijzing naar de redenen van het beroepen vonnis die het verklaart tot de zijne te maken, hierop steunt 1° dat de dading noodzakelijk wederzijds toegevingen bevat en dat geenszins blijkt dat de partijen, ter zake, aan een gedeelte van hun onderscheidene aanspraken zouden verzaakt hebben, dat onder meer eiseres, bij het regelen van de litigieuze vergoeding, zich ertoe beperkt heeft de aan de wagen van verweerder veroorzaakte materiële schade te vergoeden, alsook een

som van 460 frank als geneeskundige onkosten, met uitsluiting van om het even welke som bestemd om het belangrijk nadeel te vergoeden dat op dit ogenblik onbekend was en niet kon voorzien worden en dat toe te schrijven was aan de door verweerder aangevoerde arbeidsongeschiktheid, 2° dat, zo er sprake is in de tekst van het litigieus kwijtschrift van volstrekte « forfait » en van verzaking voor de toekomst aan het instellen tegen eiseres van een rechtsvordering om reden van bovengemeld ongeval en van zijn gevolgen, wat kan doen denken aan een definitieve en transactionele oplossing, men nochtans niet moet blijven stilstaan bij de schijn van de woorden en van gestereotypeerde uitdrukkingen, doch de werkelijkheid van de zaken nagaan en wat de partijen gewild hebben; 3° dat uit de dading, desgevallend, uitgesloten zijn hoe algemeen en streng de bedingen ervan ook wezen, de gevolgen van het ongeval welke bij het verlijden van de akte volledig onvoorzienbaar waren en ten slotte 4° dat, daar de dading een wederkerige overeenkomst uitmaakt zij, overeenkomstig artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek, in zoveel originelen als er partijen zijn moet opgemaakt zijn, voorwaarde welke ter zake niet vermeld werd,

terwijl, eerste onderdeel, door zijn interpretatie van hetgeen het beweert de wil van de partijen te zijn te steunen op het feit dat de door verweerder aangenomen vergoeding slechts het herstel van aan zijn wagen veroorzaakte materiële schade behelsde, alsook de terugbetaling van geringe geneeskundige kosten, met uitsluiting van om het even welke som bestemd voor het herstel van een eventuele arbeidsongeschiktheid, het arrest nalaat de conclusies van eiseres te beantwoorden in zover deze conclusies nader aanduiden dat in het totaal bedrag van gezegde op de som van 52.000 frank bepaalde vergoeding, een deel van deze som hetzij 1.378 frank in overleg tussen de partijen, voor een post « zedelijke schade en ongeschiktheid » bestemd was (schending van de artikelen 97 van de Grondwet, alsook van de artikelen 1317, 1318, 1319 en 1320 van het Burgerlijk Wetboek tot inrichting van de bewijskracht van de akten, ter zake, de tekst van gezegde conclusies),

terwijl, tweede onderdeel, door, onder voorwendsel van interpretatie van de wil van de partijen, de uitwerking van het litigieus kwijtschrift te beperken « tot het herstel van de op dit ogenblik gekende gevolgen van het ongeval », het arrest openlijk de klare en duidelijke bewoordingen miskent van de akte waarvan sprake die uitdrukkelijk aan de vergoeding waarop zij betrekking heeft het karakter toekenden van een « absolute forfaitaire som voor saldo » die dienvolgens, volgens hun tekst zelf, « volledige ontlasting aan de « Compagnie la Nationale de Bruxelles » behelsden, daar de ondertekenaar ze hield voor « ontslagen en geldig jegens hem bevrijd (en) voor de toekomst verzaakte tegen haar een rechtsvordering in te stellen wegens het schadegeval waaraan hierboven herinnerd werd en de gevolgen ervan », uitdrukkingen welke alle noodzakelijk de wil van de partijen impliceren om aan bovengemelde akte het karakter van een transactioneel kwijtschrift toe te kennen (schending van de artikelen 1134 op de bindende uitwerking van de overeenkomsten, 1317, 1318, 1319, 1320, 1322 tot inrichting van de bewijskracht van de akten, ter zake, de vermeldingen van het kwijtschrift van 22 december 1960, 2044, 2048, 2049, 2052 en 2053 van het Burgerlijk Wetboek op de gevolgen van de dadingen);

terwijl, *derde onderdeel*, de door het arrest aangenomen veronderstelling, tot rechtvaardiging van de interpretatie die het geeft voor het litigieus kwijtschrift, en volgens welke het ongeval voor verweerder gevolgen zou hebben teweeggebracht welke onbekend en totaal onvoorzienbaar waren op het ogenblik van de ondertekening van de akte strijdig is, enerzijds, met de vaststelling dat het niet bewezen is dat de toestemming van verweerder, op het ogenblik van de ondertekening van de akte, met om het even welke vergissing betreft zou geweest zijn wat de draagwijdte betreft van zijn verbintenis, daar de beweerde door hem aangevoerde nietigheid in de toestemming volgens de vaststellingen van de rechters in feitelijke aanleg, het louter resultaat is van zijn «lichtzinnigheid», van zijn «voortvarendeheid» en van zijn «inconsequentie», en, anderzijds, met de motivering die ertoe bestemd is om de instelling te rechtvaardigen van het door de eerste rechter bevolen geneeskundig onderzoek en volgens welke verweerder tot hiertoe in gebreke gebleven is het bewijs te leveren van de werkelijkheid en van de omvang van de schade waarover hij zich beklaagt en die enkel door hem aangevoerd wordt, alsook van het noodzakelijk oorzakelijk verband tussen deze schade en de letsels beweerdelijk door hem op 7 december 1960 geleden en waarvan «geen enkel spoor overblijft» (schending van artikel 97 van de Grondwet),

en terwijl, *vierde onderdeel*, daar het, volgens de vaststellingen zelf van de rechter, gaat om een akte bestemd om het kwijtschrift van een betaling uit te maken, er op het ogenblik van de ondertekening van gezegde akte geen wederkerigheid van verbintenissen meer was, daar de verbintenis welke op eiseres rust, te weten de betaling van de vergoeding, reeds uitgevoerd geweest was, wat volstond om de toepassing uit te sluiten van de regel door artikel 1325 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven (schending van gezegd artikel 1325);

Over het eerste onderdeel:

Overwegende dat op de aanspraak van eiseres die staande hield dat de schadeloosstelling het geheel dekte van de zowel materiële als persoonlijke schade, daar de volledige vergoeding van 52.000 frank, met het akkoord van de partijen de sommen van 460 frank voor geneeskundige onkosten en 1.378 frank voor zedelijke schade en ongeschiktheid bevatte, het arrest, zonder dit feit te miskennen gepast antwoordt dat de aanvaarde vergoeding «welke overigens op de vennootschap moest overgeschreven worden welke tot de herstellingen overging, «slechts de materiële schade behelsde aan de wagen van verweerder berokkend en geringe geneeskundige onkosten, en niet om het even welke som bestemd om de belangrijke schade te herstellen welke op dat ogenblik onbekend en onvoorzienbaar en toe te schrijven was aan de door deze laatste aangevoerde arbeidsongeschiktheid»;

Over het tweede onderdeel:

Overwegende dat de werkelijke wil van de partijen nagaand, het Hof van beroep uit de onbeduidendheid van de som bestemd voor betaling van de geneeskundige zorgen en herstel van de door verweerder geleden zedelijke schade en arbeidsongeschiktheid, heeft kunnen afleiden dat hun zekere bedoeling geweest is een einde te stellen aan al de gevolgen van het ongeval die gekend waren of het konden zijn op het ogenblik van de ondertekening van de akte, doch niet aan die welke onvoorzienbaar waren en die volgens verweerder voor hem een belangrijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg hebben;

Dat deze interpretatie van de akte met de termen ervan niet onverenigbaar is;

Over het derde onderdeel:

Overwegende dat het niet tegenstrijdig is, enerzijds, te beslissen dat de toestemming van verweerder noch met een gebrek noch met een dwaling behept is, en vast te stellen dat deze toestemming de ongekende en onvoorzienbare gevolgen van het ongeval niet tot gevolg heeft kunnen hebben, anderzijds, te beslissen dat het precieze voorwerp van de door de partijen onderschreven akte geweest is de enige gekende gevolgen van het ongeval te herstellen, en een van hen tot het bewijs ervan toe te laten dat zij vervolgens een fysieke schade ondergaan heeft welke zij niet kon voorzien;

Over het vierde onderdeel:

Overwegende dat, welke ook de waarde weze van de bestreden reden, deze overtuigend is;

Dat dienvolgens het middel, in dit onderdeel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk is;

Dat voor het overige in elk van zijn onderdelen het middel in feite niet opgaat;

Om die redenen:

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 29 april 1966

Voorzitter: M. Rutsaert

Raadsheer-verslaggever: M. de Vreese

Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt

Advocaat: Mrs. Faurès en Van Leynseele.

1. **Onteigening. — Comitès tot aankoop van onroerende goederen. — Ambtsbevoegdheden. — Vertegenwoordiging in rechte.**
2. **Goedkope woningen. — Krotopruiming. — Nationale Maatschappij voor de Huisvesting. — Onteigening. — Vertegenwoordiging in rechte.**
3. **Onteigening. — Verplichting tot consignatie. — Sanctie.**

1. *De comités tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat en van de Staatsinstellingen waarin de Staat een overwegend belang heeft, zijn belast met alle ambtsbevoegdheden welke de wet aan het bestuur der domeinen opdraagt inzake aankoop en onteigening van onroerende goederen voor rekening van openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid.*

Als een bijzondere wetsbepaling stelt dat de door bepaalde openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid te verrichten onteigeningen mogen worden toevertrouwd aan het bestuur der domeinen en dienvolgens aan de aankoopcomités die van de instellingen deel uitmaken, zijn deze aankoopcomités gemachtigd om, voor rekening van de openbare instelling, een procedure tot onteigening te voeren, en wanneer zij die procedure instellen, oefenen zij derhalve een ambtsbevoegdheid uit die hun door de wet is opgedragen. Bij die uitvoering moeten zij niet van een bijzondere lastgeving doen blijken.

2. *Voor haar taak van krotopruiming mag de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting de aankopen en*

onteigeningen van gebouwde en ongebouwde eigendommen toevertrouwen aan het bestuur der domeinen dat bevoegd is om de akten te verlijden. Krachtens het K.B. van 3 november 1960 kan zij zich geldig in rechte laten vertegenwoordigen door de leden van het comité tot aankoop, zonder dat die leden daartoe van enige bijzondere lastgeving moeten doen blijken.

3. Krachtens de wet van 26 juli 1962 moet de onteigenaar het bedrag van de voorlopige vergoedingen dat het bedrag van de provisionele vergoedingen te boven gaat, in de deposito- en consignatiekas storten binnen een maand na de uitspraak van het vonnis dat het bedrag van de verschuldigde vergoeding voorlopig bepaalt.

Bij gebreke daarvan kan de onteigende eisen dat de onteigenaar het gebruik van het onroerende goed schorst.

Door voor de loutere vertraging in de consignatie deze bijzondere sanctie te bepalen, heeft de wetgever willen afwijken, zowel van de in dezelfde wet wegens onregelmatigheid van de onteigening bepaalde sanctie, zijnde een vordering tot herziening van de onteigening, als van de sanctie van de ontbinding, overeenkomstig de algemene regel van art. 1184 B.W., voor het geval dat een van beide partijen haar verbintenissen niet nakomt.

's Heeren t/ Nationale Maatschappij voor Huisvesting.

Gelet op het bestreden arrest op 18 november 1964 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 11, 25, 97 van de Grondwet, 1984, 1985 van het burgerlijk wetboek, 14 van de wet van 7 december 1953 houdende een nieuwe regeling inzake krotopruiming en waarbij de Nationale Maatschappij voor de huisvesting en de Nationale Maatschappij voor de Kleine landeigendom ertoe gemachtigd worden het voorwerp hunner bedrijvigheid uit te breiden, 3, 4 en 6, inzonderheid lid 1, van het koninklijk besluit van 3 november 1960 betreffende de Comités tot aankoop van onroerende goederen, voor rekening van de Staat, van de staatsinrichtingen en van de instellingen waarin de Staat een overwegend belang heeft,

doordat het hof van beroep, dat zich moest uitspreken over de vraag of de onteigeningsprocedure betreffende een goed van eiser nietig was, zoals deze laatste het staande hield, omdat verweerster, in gezegde procedure, « zich in rechte liet vertegenwoordigen door het comité tot aankoop van onroerende goederen », en aldus de gegrondheid moest nagaan van de macht die gezegd comité, bij die gelegenheid, zou gehad hebben om verweerster te vertegenwoordigen, die niet bevoegde enige volmacht daartoe te hebben gegeven, beslist dat de eerste rechter terecht dat middel tot nietigheid heeft verworpen, en dienaangaande het beroepen vonnis bevestigt,

doordat het arrest, om er aldus over te beslissen, na er te hebben op gewezen dat uit de bepalingen van artikel 14 van voormelde wet van 7 december 1953 blijkt dat de onteigeningen kunnen worden toevertrouwd aan de administratie van de domeinen en dat de comités tot aankoop van onroerende goederen van gezegde administratie deel uitmaken, hierop steunt dat « bedoelde aankoopcomités de onteigeningsprocedure instellen en vervolgen namens de bevoegde minister (artikel 3, lid 2, van voormeld koninklijk besluit van 3 november 1960) en dat « derhalve... alwaar de bevoegdheid van gezegde aankoopcomités voortvloeit uit een wet, namelijk voormeld artikel 14 van de wet van 7 december 1953, zij geldig optreden naar luid van de

bepalingen en binnen de voorwaarden van artikel 6 van hetzelfde koninklijk besluit »,

en doordat het arrest, om het door eiser aangevoerd middel tot nietigheid te verwerpen, aldus steunt op de impliciete beschouwing dat, luidens hetgeen in artikel 6, lid 1 van het koninklijk besluit van 3 november 1960 is bepaald, het aankoopcomité, dat de verweerster had vertegenwoordigd tijdens de onteigeningsprocedure, slechts de bevoegdheden zou hebben uitgeoefend welke hem door de wet worden verleend, met het gevolg dat de rechtvaardiging van de lastgeving, krachtens welke het gehandeld had, niet moest geleverd worden,

terwijl artikel 3 van gezegd koninklijk besluit uitsluitend het geval bedoelt waarin een onteigening wordt gedaan voor rekening van de Staat, wat ten deze niet het geval was, en artikel 6 van hetzelfde koninklijk besluit, buiten het geval waarin zij handelen voor rekening van de Staat, de leden van een aankoopcomité er slechts van ontslaat hun lastgeving te rechtvaardigen wanneer zij ambtsbevoegdheden uitoefenen welke hun door de wet zijn toegekend, wat slechts gebeurt wanneer zij rechtstreeks door de wet worden belast met de opdracht het onteigeningsorganisme te vertegenwoordigen, wat ten deze evenmin het geval was, daar de wet zich ertoe beperkt verweerster toe te laten zich te laten vertegenwoordigen door een van die onteigeningscomités, zodat bij gebrek aan vaststelling, door de rechter, dat verweerster werkelijk gebruik had gemaakt van het vermogen dat de wet haar geeft, en aan het aankoopcomité de lastgeving had toevertrouwd om in haar naam te handelen, de bestreden beslissing de verwerping van het verweer dat door eiser werd afgeleid uit de nietigheid van de onteigeningsprocedure, niet wettelijk rechtvaardigt :

Overwegende dat verweerster, in haar voor de eerste rechter genomen conclusie, erop wees dat de procedure tot onteigening voor de vrederechter werd ingesteld « ten verzoeken van verweerster, vervolging en benaarding van het Comité tot aankoop »;

Overwegende dat, luidens artikel 14 van de wet van 7 december 1953 houdende een nieuwe regeling in zake krotopruiming en waarbij de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom ertoe gemachtigd worden het voorwerp hunner bedrijvigheid uit te breiden, gewijzigd door artikel 13 van de wet van 27 juni 1956, de aankopen en onteigeningen van gebouwde en ongebouwde eigendommen onder meer door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting te doen, mogen worden toevertrouwd aan het Bestuur der Domeinen dat bevoegd is om de akten te verlijden;

Overwegende dat, luidens artikel 4, lid 3, van het koninklijk besluit van 3 november 1960 betreffende de comités tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat, en van de Staatsinstellingen waarin de Staat een overwegend belang heeft, deze aankoopcomités belast zijn met het uitoefenen van alle ambtsbevoegdheden welke de wet aan het Bestuur der Registratie en Domeinen opdraagt in zake aankoop en onteigening van onroerende goederen voor rekening van openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid;

Overwegende dat, wanneer een bijzondere wetbepaling, zoals ten deze artikel 14 van voormelde wet van 7 december 1953, stelt dat de door bepaalde openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid, zoals ten deze verweerster, te verrichten onteigeningen mogen worden toevertrouwd aan het Bestuur der Domeinen en dienvolgens, bij toepassing van voormeld artikel 4, lid 3, van het koninklijk besluit van 3 november 1960, aan de aankoopcomités die er deel van uitmaken, deze aan-

koopcomités door voormelde bijzondere wetsbepaling gemachtigd zijn om, voor rekening van de openbare instelling, een procedure tot onteigening te voeren, en derhalve, wanneer zij die procedure instellen, een ambtsbevoegdheid uitoefenen, die hun door de wet is opgedragen;

Overwegende dat luidens artikel 6, lid 1, van voormeld koninklijk besluit, wanneer de leden van de aankoopcomités « ambtsbevoegdheden uitoefenen die hun door de wet zijn opgedragen », zij tegenover derden niet van een bijzondere lastgeving moeten doen blijken;

Overwegende dat eiser vergeefs staande houdt dat voormeld artikel 6, lid 1, met de termen « ambtsbevoegdheden die hun door de wet zijn opgedragen » enkel het geval bedoelt waarbij de aankoopcomités rechtstreeks door de wet worden belast met de opdracht het onteigeningsorganisme te vertegenwoordigen, waf ten deze niet het geval is, vermits artikel 14 van voormelde wet van 7 december 1953 verweerster enkel « toelaat » de onteigening aan het Bestuur der Domeinen en dienvolgens aan de aankoopcomités toe te vertrouwen;

Overwegende dat voormeld artikel 6, lid 1, geen onderscheid maakt tussen de rechtstreeks en de onrechtstreeks door de wet opgedragen ambtsbevoegdheden;

Overwegende trouwens dat uit het advies van de Raad van State, hetwelk het ontwerp toelicht dat voormeld koninklijk besluit van 3 november 1960 is geworden, advies naar hetwelk in het verslag aan de Koning, dat aan voormeld koninklijk besluit voorafgaat, wordt verwezen, blijkt dat, ten aanzien van de bevoegdheden van de bij dit koninklijk besluit opgerichte aankoopcomités, drie categorieën van gevallen moeten worden onderscheiden: 1° de gevallen waarin de aankoopcomités aankopen doen of onteigeningen verrichten voor rekening van de Staat zelf, 2° de gevallen waarin de aankoopcomités, zonder daartoe door een bijzondere wetsbepaling te zijn gemachtigd, voor rekening van openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid optreden ingevolge een bijzondere lastgeving hun door deze openbare instellingen gegeven; 3° de gevallen waarin een bijzondere wetsbepaling hetzij aan de aankoopcomités hetzij aan het Bestuur van Registratie en Domeinen machtiging toekent om, inzake aankopen en onteigeningen, voor rekening van bepaalde openbare instellingen met rechtspersoonlijkheid op te treden;

Overwegende dat uit hetzelfde advies blijkt dat artikel 6, lid 1, van voormeld koninklijk besluit wel degelijk het geval bedoelt waarin de aankoopcomité's hun bevoegdheid ontleen aan de door artikel 14 van de wet van 7 december 1953 verleende machtiging;

Overwegende dat het arrest dienvolgens, zonder de in het middel aangevoerde wetsbepalingen te schenden, heeft kunnen beslissen dat verweerster zonder daartoe enige bijzondere lastgeving te geven, zich geldig in rechte door de leden van het comité tot aankoop heeft kunnen laten vertegenwoordigen, zonder dat die leden daartoe van enige bijzondere lastgeving deden blijken;

Overwegende dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel afgeleid uit de schending van de artikelen 11, 25, 97 van de Grondwet, 1134, 1184, inzonderheid leden 1 en 2, 1582, 1654 van het Burgerlijk Wetboek, 15, 16, inzonderheid lid 2, van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en de concessies voor de bouw van de autosnelwegen;

doordat het arrest, om de conclusie van eiser van

de hand te wijzen, die aanvoerde dat de door de vrederechter bepaalde voorlopige vergoedingen niet waren betaald binnen de door artikel 15 van voormelde wet van 26 juli 1962 bepaalde termijn, omstandigheid waaruit eiser afleidde, niet enkel dat gezegde procedure moest nietig verklaard worden, maar nog, met verwijzing naar artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek, dat ze alleszins moest ontbonden verklaard worden ten laste van verweerster, er zich toe beperkt te zeggen dat « de wet geen andere sanctie voorziet dan het recht voor de onteigende de stopzetting te eisen van de bezetting door de onteigende partij van het onteigend goed »;

terwijl geen enkele wetsbepaling aan de eigenaar van een onteigend goed, ingeval de onteigenende macht de op haar wegende verbintenissen niet naleeft, waaronder de betaling moet voorkomen van de voorlopige vergoeding binnen de door artikel 15 van voormelde wet van 26 juli 1962 bepaalde termijn, het recht ontnemt de onregelmatigheid van de onteigeningsprocedure aan te voeren welke eruit voortvloeit, noch het recht, in voorkomend geval, de ontbinding ervan te doen uitspreken ten laste van de onteigenende macht, overeenkomstig artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat eiser in conclusie niet het gemis aan consignatie van de nog verschuldigde vergoedingen aanvoerde, doch alleen dat de onteigenaar slechts tot deze consignatie was overgegaan na het verstrijken van de daartoe door de wet bepaalde termijn;

Overwegende dat artikel 15, lid 1, van de wet betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden in zake onteigeningen ten algemene nutte, zijnde artikel 5 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de onteigeningen ten algemene nutte en de concessies voor de bouw van autosnelwegen, bepaalt dat de onteigenaar het bedrag van de voorlopige vergoedingen dat het bedrag van de provisionele vergoeding te boven gaat, in de Deposito- en Consignatiekas stort binnen een maand na de uitspraak van het vonnis dat het bedrag van de verschuldigde vergoeding voorlopig bepaalt;

Overwegende dat lid 3 van hetzelfde artikel 15 bepaalt dat « bij gebreke daarvan, de onteigende krachtens hetzelfde vonnis kan eisen dat de onteigenaar het gebruik van het onroerende goed schorst »;

Overwegende dat de wetgever, door in artikel 15, voor de loutere vertraging in de consignatie, deze bijzondere sanctie te bepalen, heeft willen afwijken, zowel van de door artikel 16, lid 2, van dezelfde wet wegens onregelmatigheid van de onteigening voorziene sanctie, zijnde een vordering tot herziening van de onteigening, als van de sanctie van de ontbinding, overeenkomstig de algemene regel van artikel 1184 van het Burgerlijk Wetboek, voor het geval dat een van beide partijen haar verbintenis niet nakomt;

Overwegende dat het arrest dienvolgens, door de in het middel aangehaalde overwegingen, de conclusie van eiser passend heeft beantwoord en een juiste toepassing heeft gemaakt van de in het middel vermelde wetsbepalingen;

Overwegende dat het middel niet kan worden aangenomen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

MILITAIR GERECHTSHOF

24 maart 1965.

Eerste voorzitter: M. Moeneclaeys.

Substituut-auditeur-generaal: R. Ducamp.

Advocaten: Mrs. Ch. Mahieu, L. De Raedemaeker,

Th. De Grave, M. Van Damme en E. Weyten.

Militair in bevolen dienst. — Uitvoering van de opdracht. — Ongeval tijdens de uitvoering van de opdracht. — Art. 14 van de wet van 1 juli 1956. — Vergoedingspensioen bij toepassing van het besluit van de Regent dd. 5 oktober 1948 en de art. 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953.

De militair die, om een opdracht uit te voeren, zijn persoonlijk voertuig gebruikt, blijft persoonlijk tegenover de benadeelden gehouden. Deze persoonlijke verantwoordelijkheid wordt gedekt door zijn verzekeringsovereenkomst, vermits het voertuig van de militair niet is opgeëist door de militaire overheid, noch ter beschikking is van deze overheid. Het bevel houdt immers geen persoonlijke verplichtingen in en heeft geen betrekking op het vervoermiddel als dusdanig. Art. 14, wet van 1 juli 1956, is ook niet van toepassing vermits het voertuig noch opgeëist, noch in het bezit is van de Staat.

De aanvraag tot het bekomen van een vergoedingspensioen krachtens het besluit van de Regent dd. 5 oktober 1948 en de art. 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953 sluit een vergoeding gemeenrecht lastens de Staat niet uit. Slechts het ministerieel toekenningsbesluit van bedoeld pensioen kan een vergoeding gemeenrecht lastens de Staat verhinderen.

Lasat e.a. t./ Schellekens,

Overwegende dat het beroep van de N.V. « Le Phénix Belge » te bekwaamere tijd en regelmatig naar de vorm aangetekend werd; dat het incidenteel beroep van de burgerlijke partijen en van Schellekens insgelijks als ontvankelijk voorkomt;

Overwegende dat de N.V. « Le Phénix Belge » voorhoudt dat de eerste rechter haar ten onrechte heeft verwezen tot vergoeding van de schadelijke gevolgen van het ongeval waarbij adjudant Geyzen om het leven kwam en de burgerlijke partijen van Handenhove en Hillewaere gekwetst werden;

dat zij dienaangaande opwerpt dat, tijdens de noodlottige rit, de op 25 mei 1959 en 14 november 1962, tussen haar en Schellekens afgesloten verzekeringsovereenkomst, van rechtswege geschorst was daar de wagen, te dier gelegenheid bestuurd door Schellekens, opgeëist was door de Staat (Ministerie van Landsverdediging);

dat zij zulks afleidt uit de omstandigheid dat, op het ogenblik van het ongeval, Schellekens een militair bevel uitvoerde krachtens hetwelk: «... het personeel, in geval van alarm, de basis zo vlug mogelijk dient te vervoegen met persoonlijke vervoermiddelen.»

dat gezegd bevel slechts persoonlijke verplichtingen inhoudt en dus niet kan aangezien worden als betrekking hebbende op het vervoermiddel als dusdanig;

dat er insgelijks dient aan herinnerd dat in vredes-tijd de opeisingen schriftelijk geschieden (art. 10 al. 1, 2 en 4, evenals art. 7 van het K.B. dd. 3 mei 1939 - Staatsblad 10 september 1939);

dat uit het onderzoek en bij de behandeling der zaak vóór het Hof en meer bepaald uit wat voorafgaat blijkt dat, op het ogenblik van het ongeval, de wagen

bestuurd door Schellekens noch ter beschikking van de Staat noch opgeëist was;

dat, alhoewel insgelijks gebleken is, dat Schellekens, te dier gelegenheid, handelde als orgaan van de Staat, zulks nochtans niet wegneemt dat zijn verantwoordelijkheid ten overstaan van de burgerlijke partijen gedekt bleef door de voormelde verzekeringsovereenkomst;

dat inderdaad, zoals bedongen in deze overeenkomst, de N.V. « Le Phénix Belge » de burgerlijke verantwoordelijkheid van Schellekens dekt bij gebruik van zijn wagen « voor wandelingen en zaken », dat hieruit volgt dat het gebruik van deze wagen evenmin uitgesloten is ter gelegenheid van een oproep wegens alarmoefeningen, zoals ter zake, evengoed als wanneer hij zich begeeft van zijn woonplaats naar zijn zaken d.i. om het even welke bestemming waar hij professionele verplichtingen te vervullen heeft en vice versa;

Overwegende dat de N.V. « Le Phénix Belge » insgelijks opwerpt dat ze, ingevolge art. 14 der wet van 1 juli 1956, de personen benadeeld door de fout van het orgaan van de Belgische Staat niet dient te vergoeden;

dat voormeld artikel slechts slaat op motorvoertuigen in het bezit of toebehorend aan de Staat, hetgeen ter zake niet het geval is daar, zoals hoger uiteengezet, het hier gaat om een autovoertuig toebehorend aan Schellekens dat niet opgeëist was door de Staat noch in zijn bezit, derwijze dat voormeld artikel 14 in onderhavig geval niet van toepassing is;

Overwegende trouwens dat luidens art. 6 van de wet van 1 juli 1965, de benadeelden een eigen recht hebben tegen de verzekeraar, recht dat steunt op het bestaan, zoals in casu, van een verzekeringsovereenkomst; verder dat, krachtens art. 11 van voormelde wet of bedoelde overeenkomst de nietigheid of het verval door de verzekeraar aan de benadeelden kan worden tegengeworpen;

dat voornoemde verzekeraar verder doet opmerken dat Schellekens tijdens de noodlottige rit een vervoer deed dat recht gaf tot vergoeding wanneer, volgens art. 27-1 van de verzekeringsovereenkomst (modelcontract), het vervoer slechts kosteloos geschieden mag;

dat er dient op gewezen dat het hier ging om een eventuele vergoeding voor een persoonlijke verplaatsing van Schellekens met eigen wagen (st. 75), vervoer dat, ten opzichte van de medeinzittenden kosteloos geschiedde en dus niet valt onder het verbod bepaald door gezegd artikel 27-1;

dat de schade geleden door de burgerlijke partijen dus gedekt blijft door deze overeenkomst;

Overwegende dat uit de omstandigheid dat enkel de N.V. « Le Phénix Belge » hoofdberoep instelde dient afgeleid dat, ten overstaan van Schellekens, het vonnis a quo kracht van gewijsde heeft verworven voor wat betreft zijn burgerlijke verantwoordelijkheid en de provisionele vergoedingen tot dewelke hij, ten persoonlijke titel, verwezen werd te betalen aan de burgerlijke partijen;

dat zulks nochtans niet wegneemt dat de N.V. « Le Phénix Belge » door haar beroep, het recht behoudt, het principe van een vergoeding in hoofde der burgerlijke partijen evenals het bedrag ervan te betwisten;

Overwegende dat de N.V. « Le Phénix Belge » nog doet opmerken dat de tegen haar, op 1 april 1964, door Schellekens vóór de eerste rechter gerichte dagvaarding niet ontvankelijk is in de maat waarin ze ertoe strekt hem van alle veroordelingen, te zijnen laste uitgesproken, te doen vrijwaren daar dergelijke vordering van aard is, spijs de bewoordingen van artikel 9 van de wet van 1 juli 1965, de rechtsmacht ertoe te brengen

uitspraak te doen over de rechten van de verzekerde;

Overwegende dat luidens gezegde dagvaarding de N.V. «Le Phénix Belge» slechts gedaagd werd om haar te zien en te horen veroordelen Schellekens «..... te waarborgen tegen elke veroordeling tot betaling van de schadevergoeding die tegen hem zou uitgesproken worden, in alle geval tussen te komen in het geding en het te vellen vonnis tegenover haar gemeen en ten minste, tegenstelbaar te horen verklaren»;

dat Schellekens zodoende gebruik maakte van het recht hem toegekend door art. 9 van laatstgenoemde wet, luidens hetwelk de verzekerde gerechtigd is zijn verzekeraar in de zaak te betrekken;

dat er, te dien opzichte, dient onderlijnd dat de burgerlijke partij Rozette Lasat, gebruik makende van het recht voorzien bij art. 6 van bedoelde wet, reeds op 28 maart 1964 de N.V. «Le Phénix Belge» gedagvaard had om te verschijnen vóór de eerste rechter op 9 april daaropvolgend, ten einde deze maatschappij te horen veroordelen tot de gezamenlijke som van 3.342.764 fr. dit, alhoewel er, op 1 april 1964, nog geen burgerlijke vordering tot herstel van de schade veroorzaakt aan de burgerlijke partijen tegen Schellekens ingesteld was;

dat nochtans vaststaat dat toen reeds de N.V. «Le Phénix Belge» haar aansprakelijkheid in bedoeld ongeval betwistte, derwijze dat deze in zake roeping ten vrijwarende titel geschiedde; dat ze, op 9 april 1964 na de aanstelling van Rozette Lasat als burgerlijke partij tegen Schellekens, bij besluiten genomen vóór de eerste rechter herhaald werd;

verder, dat de eerste rechter bevoegd was om te beslissen over de betwisting nopens het feit dat gezegde verzekeringsmaatschappij, ja dan neen, gehouden is door de verzekeringsovereenkomst waarvan sprake; dat inderdaad door het beslechten van dergelijke betwisting de eerste rechter, in de zin van art. 9 al. 4 van voormelde wet, geen uitspraak heeft gedaan over de rechten die de verzekeraar tegenover Schellekens kan doen gelden;

Overwegende dat laatstgenoemde, in zijn besluiten genomen voor het Hof, doet opmerken dat het vonnis a quo geen uitspraak doet over de grond van de inzake-roeping van de N.V. «Le Phénix Belge»;

dat de eerste rechter inderdaad, na de voor hem ingestelde zaken, met inbegrip van voormelde inzake-roeping, als onderling verknocht te hebben samengevoegd, laatstgenoemde eis ontvankelijk verklaart en, zonder de grond ervan aan te raken, bedoelde vennootschap veroordeelt tot de kosten welke erop betrekking hebben;

dat er in dit verzuim dient voorzien;

Overwegende dat de N.V. «Le Phénix Belge» ook laat gelden dat de burgerlijke partij Geyzen-Lasat, bij toepassing van de door het besluit van de Regent dd. 5 oktober 1948 samengeordende wetten betreffende de vergoedingspensioenen en art. 1 en 4 van de wet van 9 maart 1953, een vraag tot het bekomen van een vergoedingspensioen ingediend heeft;

dat «Le Phénix Belge» hieruit afleidt dat, door het indienen dezer vraag, de toekenning wegens hetzelfde schadeberokkenend feit, van om het even welke schadeloosstelling ten laste van de Staat of een zijner organen uitgesloten wordt;

Overwegende dat de burgerlijke partij Geyzen-Lasat niettegenstaande het indienen van een vraag tot het bekomen van een vergoedingspensioen, het recht behoudt tegen het Staatsorgaan een eis tot schadevergoeding in te stellen gegrond op het gemeen recht, zolang bij ministerieel toekenningsbesluit bedoeld pensioen niet verleend werd;

Overwegende eindelijk dat «Le Phénix Belge» opwerpt dat de slachtoffers deels verantwoordelijk zijn voor de schadelijke gevolgen van het ongeval daar, door plaats te nemen in het voertuig van Schellekens, ze de verantwoordelijkheid van de schadeverwekkende gedraging van deze laatste te hunnen laste namen;

Overwegende dat uit voormeld onderzoek en behandeling der zaak vóór het Hof niet gebleken is dat Schellekens, bij het instappen der slachtoffers in zijn wagen en tijdens de rit, niet in staat was behoorlijk te besturen, dat geen fout hun treft en Schellekens dus verantwoordelijk is voor al de schadelijke gevolgen van het ongeval;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer. — 24 juni 1966.

Voorzitter: M. Janssens.

Rechters: M.M. Hernould en De Vocht.

Advocaten: Mrs. Buysse en Rombaut.

Levensonderhoud. — Verstrekt door groot tante aan kleinneef. — Verhaal op de ouders. — Zaakwaarneming. — Vermogensverschuiving zonder oorzaak. — Vrijgevigheid. — Bewijslast. — Natuurlijke verbinten.

De groot tante, die in het levensonderhoud van haar kleinneef voorziet, kan de kosten ervan voor het geheel op ieder der ouders verhalen.

Nu de vordering in casu hetzij op zaakwaarneming hetzij op vermogensverschuiving zonder oorzaak steunt, moet de verweerder de bedoeling van vrijgevigheid die hij tegen beide rechtsgronden inroept bewijzen, want de handeling onder bezwarende titel vormt de regel en de handeling om niet de uitzondering.

Er kan ook geen gewag worden gemaakt van een natuurlijke verbinten.

Van Geystelen t./ Raes.

Overwegende dat Raes Jacques, zoon van verweerder, sedert zijn geboorte, namelijk sedert 1 oktober 1958, verbleef bij aanlegster, tante van de moeder van dit kind, en door haar opgevoerd werd; dat de hoede over dit kind bij vonnis dezer rechtbank dd. 16 mei 1961, waarbij de echtscheiding tussen verweerder en diens echtgenote toegestaan werd, toevertrouwd werd aan verweerder, met dien verstande dat het kind bij aanlegster mocht verblijven; dat verweerder er het kind weghaalde in december 1965;

Overwegende dat de eis er toe strekt verweerder te horen veroordelen tot betaling van de onderhoudskosten van dit kind gedurende de periode dat het bij aanlegster verbleef; dat hij in rechte gesteund is op de zaakwaarneming, hetzij op de verrijking zonder oorzaak;

Overwegende dat beide rechtsgronden de afwezigheid van inzicht van vrijgevigheid veronderstellen (De Page dl. II nr. 1074 B 3° dl. III nr. 40 C 3°) terwijl verweerder juist beweert dat aanlegster de verzorging van zijn kind ten kosteloze titel op zich genomen heeft om haar nicht ter wille te zijn;

Overwegende dat de handeling ten bezwarende titel de regel vormt, deze ten kosteloze titel, de uitzondering; dat, waar verweerder die uitzondering inroept, de bewijslast hiervan op hem rust; (De Page dl. VIII, nr.

2 c); dat de animus donandi niet bewezen wordt door het beweerde stilzwijgen van aanlegster; dat verweerder anderzijds trouwens niet kan betwisten dat er reeds voor 16 november 1961 pogingen werden gedaan om onderhoudsgeld voor het kind te bekomen (zie brief van 16 november 1961 van advocaat J. Michielsens aan dame Goossens).

Overwegende dat, voor zover de stelling van verweerder zou neerkomen op een toepassing van art. 1235 al. 2 B.W., hier bezwaarlijk zou kunnen gewag gemaakt worden van een natuurlijke verbintenis vanwege een groot tante ten opzichte van een kleinneef;

Overwegende dat de gevorderde bedragen, ermede rekening houdend zelfs dat aanlegster de kindervergoeding opstreek, billijk voorkomen dat de kosten van onderhoud van een kind kunnen verhaald worden op ieder der ouders voor het geheel (De Page dl. I, nr. 766 blz. 894, uitg. 1962);

Om deze redenen :

Rechtdoende op tegenspraak,

Na erover beraadslaagd te hebben,

Alle andere en strijdige besluiten verwerpend,

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond.

Veroordeelt verweerder om aan aanlegster te betalen de som van 111.906 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding.

Verleent akte aan aanlegster dat zij het geding schat op meer dan 25.000 fr. om te voldoen aan de wetten op de bevoegdheid en de aanleg.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE LEUVEN

3e Kamer. — 27 april 1966.

Voorzitter : M. Peeters.

Openbaar Ministerie : M. Boone.

Advocaat : Mr. Van Laer.

Onopzettelijk doden. — Onopzettelijk lichamelijk letsel aan een zwangere vrouw. — Latere geboorte en overlijden van het kind. — Geen misdrijf tegenover het kind.

Onopzettelijk doden (art. 419 S.W.B.) kan alleen een levende persoon tot voorwerp hebben. Het ongeboren kind wordt slechts beschermd door de artikelen 348 en volgende van het Strafwetboek.

Als derhalve verdachte op 22 januari 1965 een zwangere vrouw onopzettelijk lichamelijk letsel heeft toegebracht en deze vrouw op 20 juni 1965 een kind ter wereld brengt dat op 12 augustus 1965 overlijdt, kan verdachte niet gestraft worden op grond dat hij op 22 januari 1965 onopzettelijk de dood van het kind heeft veroorzaakt; het hem ten laste gelegde feit is geen misdrijf.

Berghen en Stroobants t./ Boon.

Verdacht van te Lovenjoel, kanton Leuven, op 22 januari 1965 :

I. Door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen A) onopzettelijk de dood van Berghen Viviane veroorzaakt te hebben en B) onopzettelijk slagen of verwondingen toegebracht te hebben aan Stroobants Maria;

II. met samenhang : Als bestuurder van een voertuig op de openbare weg, zijn snelheid niet te hebben geregeld zoals vereist was wegens de plaatsgesteldheid, de belemmering van het verkeer, het zicht, de staat van de weg en van het voertuig opdat de snelheid geen ongevallen zou kunnen veroorzaken noch het verkeer hinderen en niet in alle omstandigheden te hebben kunnen stoppen voor een hindernis die kon worden voorzien;

I. Op strafgebied :

Overwegende dat de verjaring van het feit II gestuit werd door de dagvaarding van 18 november 1965;

Overwegende dat de overtreding samenhangt met het wanbedrijf;

Overwegende dat op 22 januari 1965 Stroobants Marie verwondingen opliep bij gelegenheid van een aanrijding tussen het voertuig bestuurd door haar echtgenoot en de wagen van de beklaagde;

Dat ze op 20 juni 1965 een kind baarde, Viviane, dat op 12 augustus 1965 overleed;

Overwegende dat aan de beklaagde verweten wordt :

A) Onopzettelijke slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Stroobants Marie;

B) Onopzettelijke de dood van Berghen Viviane te hebben veroorzaakt;

Overwegende dat op 22 januari 1965 Berghen Viviane nog niet geboren was;

Overwegende dat het voorwerp van het misdrijf bezeugeld door art. 419 S.W.B. een levend persoon moet zijn;

Dat het ongeboren kind slechts uitdrukkelijk beschermd wordt door de voorschriften van art. 348 en volgende van het S.W.B.;

Dat de toepassing in het Strafrecht, op het door art. 419 voorziene misdrijf, van het principe dat het verwekte kind als een persoon dient beschouwd te worden telkens als zijn belang dit eist, niet overeen te brengen is met de algemene systematiek van het Strafwetboek die een duidelijk onderscheid maakt tussen :

a) het begrip «persoon» in de doding voorzien door art. 392 en volgende en 419;

b) het begrip «vrucht» (art. 348 en volgende);

Dat hieruit voortvloeit dat de doding alleen slaat op levende personen en niet op ongeboren kinderen;

Overwegende derhalve dat het feit van de tenlastelegging I A geen misdrijf uitmaakt;

II. Wat de feiten I B en II betreft :

Overwegende dat de misdrijven van I B en II bewezen zijn;

Overwegende dat deze verschillende misdrijven door één en hetzelfde feit opgeleverd zijn; (.....)

VLAAMSE JURISTEN;

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

3e kamer. — 17 december 1965.

Voorzitter : M. Leen.

Openbaar Ministerie : M. Kinderhans.

Advocaten : Mrs. Geyskens en Hoegars.

Militair in bevolen dienst. — Dagvaarding door benadeelde wegens ongeval. — Dagvaarding aan de Staat en aan het orgaan. — Buitenzaakstelling van de Staat.

De militair, die als orgaan van de Staat handelt, doet de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de Staat ontstaan. De Staat is hier immers niet krachtens art. 1384 Burgerlijk Wetboek aansprakelijk, maar wel krachtens art. 1382-1383 Burgerlijk Wetboek. Dagvaarding van Staat en orgaan is onnodig vermits de rechtstreekse verantwoordelijkheid van de Staat samen met deze van het orgaan ontstaat. De Staat kan dan ook de buitenzaakstelling vragen en aanlegger tot de kosten doen verwijzen.

Peeters t./ Bogaerts - Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging).

Overwegende dat de ontvankelijkheid van de eis wordt betwist in zover hij ingesteld is tegen de tweede verweerder, daar de eerste verweerder Bogaerts beroepsmilitair was op het ogenblik der feiten in bevolen dienst en dus een orgaan van de Belgische Staat zelf;

Overwegende dat deze opmerking juist is; dat de daden van eerste verweerder handelende als orgaan van de Staat binnen het kader van zijn opdracht moeten aanzien worden als daden van de Staat zelf en dus rechtstreeks zijn verantwoordelijkheid doet ontstaan;

Overwegende dat het onnodig was de tweede verweerder te dagvaarden; dat verweerder terecht de buitenzaakstelling vraagt en de veroordeling tot de kosten van aanlegger voor deze dagvaarding;

Overwegende dat wat de eerste verweerder betreft, deze de ontvankelijkheid van de eis eveneens betwist; dat hij hiertoe doet gelden dat voor de Politierechter te Beringen de beide partijen veroordeeld werden; dat op burgerlijk gebied de Politierechter zich onbevoegd had verklaard en het vonnis thans in kracht van gewijsde is getreden en aanlegger geen nieuw geding op burgerlijk gebied kan beginnen;

Overwegende dat terecht de aanlegger hierop doet gelden dat gezien de Politierechtbank geen uitspraak heeft gedaan over de burgerlijke gevolgen van het ongeval, deze eis steeds kan ingesteld worden;

Overwegende dat het niet wordt voorgehouden dat de verjaring der burgerlijke vordering reeds is ingetreden;

Overwegende dat de eis tegen eerste verweerder dan ook ontvankelijk is;

Overwegende wat de grond van de zaak betreft aanlegger moet toegeven dat beide partijen verkeersovertredingen hebben begaan en dat deze overtredingen hun weerslag hebben op de geleden schade; dat zijns inziens aanlegger meent 1/4 en verweerder 3/4 der verantwoordelijkheid te moeten dragen; dat de fout van de fietser groter is dan die van de autobestuurder;

Overwegende dat eerste verweerder hierop doet gelden dat de onverantwoorde snelheid van aanlegger het hele ongeval heeft mogelijk gemaakt; (dat aanlegger aldus het grootste deel der verantwoordelijkheid moet dragen;

Overwegende dat uit de tekst van de getuige Goyens,

gehoord voor de Politierechtbank, de rechtbank verneemt dat het onverwacht en plots oversteken van Bogerts het aan aanlegger onmogelijk heeft gemaakt tijdig te stoppen; dat het eveneens waar is dat de snelheid van Peeters aldaar overdreven was;

Overwegende dat het alsdan billijk is de 2/5 der verantwoordelijkheid ten laste te leggen van aanlegger zelf en 3/5 ten laste van eerste verweerder;

Overwegende dat de hoegrootheid der schade alleen betwist is voor wat de genotsderving betreft;

Overwegende dat deze billijk mag bepaald, gezien de ouderdom en de waarde van het voertuig, op 200 fr.;

Gelet op de voorschriften van de art. 2, 30 tot 37 der wet van 15 juni 1935, welke werden nageleefd;

Om deze redenen :

De rechtbank, uitspraak doende op tegenspraak, gehoord de heer Kindermans, Substituut Procureur des Konings, in zijn tegenstrijdig advies, gegeven in het Nederlands ter openbare zitting van 26 november 1965, verklaart de eis ontvankelijk en deels gegrond tegen eerste verweerder Bogaerts en niet ontvankelijk tegen tweede verweerder, Belgische Staat;

Stelt de tweede verweerder buiten zake zonder kosten.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

13 mei 1966.

Voorzitter : M. Kerkhove.

Rechters : M.M. Carsau en Cooreman.

Openbaar Ministerie : M. Remerie.

Advocaten : Mrs. Malfait en Vanden Berghe.

Overtreding. — Feitelikheden in de zin van art. 563, 3° strafwetboek. — Herhaaldelijk telefonisch opbellen en zonder meer afhaken.

Onder de feitelikheden, die niet behoren tot de klasse van beledigingen, moet gerekend worden het herhaaldelijk telefonisch opbellen om, nadat de opgebeldde persoon de hoorn heeft opgenomen, hem zonder te spreken weer aan de haak te hangen (art. 563, 3° S.W.B.).

B. G. t./ C. S.

Verdacht van te Harelbeke, op 10 december 1965 en vroeger, zonder dat deze haar gewond of geslagen heeft, feitelikheden, die niet behoren tot de klasse van de beledigingen, jegens B. G. gepleegd te hebben, en haar namelijk herhaalde malen telefonisch te hebben opgebeld om, nadat deze de hoorn van haar telefoonapparaat had opgenomen, zonder meer opnieuw af te haken.

Op strafrechtelijk gebied :

C. S. werd plichtig verklaard aan het feit haar ten laste gelegd en veroordeeld tot een hoofdgevangenisstraf van vijf dagen en een geldboete van 25 fr., vermeerderd met 190 deciemmen aldus gebracht op 500 fr. of een gevangenisstraf van drie dagen en tot de proceskosten begroot op 98 fr., voorwaardelijk drie jaar wat de hoofdgevangenisstraf betreft.

Op burgerlijk gebied :

C. S. werd veroordeeld te betalen aan de burgerlijke partij de som van één frank.

Bij vonnis van de Politierechtbank van Harelbeke, de 16 mei 1966, tegen welk vonnis hoger beroep werd aangetekend door C. S..., als verdachte.

Gehoord het verslag der zaak gedaan door de Heer Rechter, W. Carsau, alsook de lezing der processtukken gedaan met luider stem door dezelfde;

Gehoord de partijen (...);

En na beraadslaagd te hebben;

De Rechtbank,

Aangezien het hoger beroep regelmatig in de vorm binnen de wettelijke termijn werd ingesteld;

Ontvangt het hoger beroep en rechtdoende ten gronde;

Overwegende dat, bij het onderzoek der zaak en de verhandelingen ter zitting gedaan, het feit, ten laste gelegd van de beroepster C.S..., bewezen is gebleven, zoals het als bewezen door de eerste Rechter werd weerhouden en beoordeeld, en dat de opgelegde straf als rechtmatig voorkomt en dient behouden;

Om deze redenen,

Wijzende op tegenspraak,

Verklaart het hoger beroep ingesteld door C.S..., als verdachte, ontvankelijk maar niet gegrond;...

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

7e Kamer. — 28 september 1966.

Voorzitter : M. G. Verheyden.

Referendaris : M. J. Verdoodt.

Advocaten : Mrs. J. Pallemarts loco L. Wouters (Antwerpen) en J.P. De Grave loco J.C. de Harven.

1. Buitengerechtelijk verzet. — Gedaan bij eenvoudige brief. — Wezenlijke formaliteiten van het derdenbeslag niet geëerbiedigd. — Eenvoudige notificatie zonder juridisch effect. — Verzet zonder titel noch verlof van de rechter. — Als verzet, juridisch onbestaande akte. — Geen wettelijke hindernis, zelfs voorlopige, voor de overdracht van sommen of goederen aan de beweerde schuldeiser. — Dergelijk verzet is geen derdenbeslag, maar een bewarende maatregel. — Kan niettemin de aansprakelijkheid van de derde-houder, die zich van de zich in zijn handen bevindende sommen of goederen ontdoet, in het gedrang brengen. — Deze derde-houder is gerechtigd zich niet van de sommen of goederen te ontdoen, zo hij het risico loopt tweemaal te moeten betalen. — Hij is geen intrest verschuldigd zo hij heeft aangeboden de som, tegen de betaling derwelke in zijn handen verzet werd gedaan, in een bank te consigneren.
2. Derdenbeslag. — Niettegenstaande overdracht der schuldvordering. — Mogelijk zo wordt bewezen dat de afstand bedrieglijk gebeurde. — De afstand kan worden betwist zo het bedrog in hoofde van de cessionaris is bewezen.
3. Verrijking zonder oorzaak. — Afwezigheid van oorzaak voornaamste voorwaarde. — Niet voorhanden zo de verrijking der partij, dewelke terecht heeft gemeend gevolg te moeten geven aan een bij gewone brief gedaan verzet, door dit laatste veroorzaakt en gerechtvaardigd is geweest.
1. Een bij eenvoudige brief gedaan verzet tegen afgifte ener som is slechts een notificatie zonder juridisch effect, vermits de wezenlijke formaliteiten van het derdenbeslag, op straffe van nietigheid voorgeschre-

ven door artikelen 559 en 563 W.B.R., niet werden geëerbiedigd.

2. Een verzet, gedaan zonder titel noch verlof van de rechter, is eveneens — als verzet — een juridisch onbestaande akte en zou dan ook geen wettelijke — zelfs voorlopige — hindernis voor de overdracht van sommen of goederen aan de beweerde schuldeisers kunnen vormen.
3. Desniettemin kan het verzet enkel bestaan in een verwittiging, gegeven aan de houder der in het exploit of de verzetsbrief beoogde sommen of goederen, en is het best mogelijk — zo het de opgave bevat van feiten, die de bewarende maatregel rechtvaardigen — dat de derde zijn aansprakelijkheid in het gedrang brengt met zich te ontdoen van wat hij in handen heeft.
4. De verzetdoende partij heeft immers niet steeds de gelegenheid onmiddellijk de procedure van derdenbeslag in te leiden en kan zich dan ook verplicht zien — ten einde de afgifte tegen dewelke ze zich verzet te beletten — inmiddels aan de derde-houder bij gewone brief verbod te betekenen zich van de bedoelde sommen of goederen te ontdoen. Moest de derde-houder zich steeds verplicht oordelen een dergelijk verzet over het hoofd te zien, zou het derdenbeslag dikwijls te laat komen en zonder voorwerp zijn, hetgeen natuurlijk de belangen van de beslagleggende schuldeiser zou schaden.
5. Is dan ook wettelijk en geen feitelijkheid, het verzet gedaan door verschillende schuldeisers en waarbij dezen aan de verzekeringsmaatschappij, die het eisbaar geworden kapitaal ener levensverzekering in handen heeft, formeel verbod opleggen tot uitbetaling van gezegd kapitaal aan een derde, cessionaris van de begunstigde dezer verzekering.
Dit verzet is immers geen derdenbeslag, onderworpen aan de beschikkingen van het W.B.R., maar een bewarende maatregel, genomen om de bewaring van een geldsom tot de uitspraak van het gerecht te verzekeren en ertoe strekkende de schuldvorderingsoverdracht aan de cessionaris te beletten, om reden dat deze afstand bedrieglijk zou zijn geschied.
6. Een schuldeiser mag derdenbeslag leggen niettegenstaande de overdracht der schuldvordering, zo hij bewijst dat de afstand bedrieglijk gebeurde en de beslagleggende schuldeiser kan de afstand betwisten op last het bedrog in hoofde van de cessionaris te bewijzen.
7. Een partij — uitgenodigd zijnde tot afgifte ener som aan de cessionaris der schuldvordering jegens haar — en die, enerzijds, betekening krijgt, bij gewone brief, van een verzet tegen afgifte dier som vanwege een schuldeiser van de overdrager en, anderzijds, door deze schuldeiser wordt verwittigd van een nakende vordering tot nietigverklaring van de afstand der schuldvordering — eis die best tot de nietigverklaring van de afstand der schuldvordering zou kunnen leiden — kan redelijkerwijze niets anders doen dan de oplossing van het geding in nietigverklaring afwachten alvorens tot de afgifte over te gaan.
Deze elementaire voorzichtigheid kan haar niet worden verweten vermits ze — zoniet — het risico loopt tweemaal te moeten betalen, hetgeen voor haar onbetwistbaar een voldoende reden is om de betaling der som te schorsen tot wanneer een gerechtelijke beslissing betreffende het verzet zal tussenkomen, des te meer daar — na het verzet — de verzetdoende partij effectief een derdenbeslag in de door de wet voorgeschreven vormen heeft gelegd en het, daarenboven, is gebleken dat dit beslag onder derden niet van alle grond was ontbloot.

8. Een partij, dewelke terecht heeft gemeend gevolg te moeten geven aan een bij gewone brief gedaan verzet tegen afgifte ener som, kan geenszins gehouden zijn tot betaling van intrest aan degene die aanspraak op gezegde som maakt, zo ze aan deze laatste vruchteloos heeft aangeboden kwestige gelden voorlopig in een bank te consigneren.
9. In hoofde dezer partijen kan er evenmin sprake zijn van verrijking zonder oorzaak, vermits de voornaamste voorwaarde van een dergelijke verrijking, hetzij de «afwezigheid van oorzaak», geenszins voorhanden is, de verrijking van gezegde partij door voormeld verzet veroorzaakt en gerechtvaardigd geweest zijnde.

P.V.B.A. «D. Rooryck & Verheyen & C°» t./
N.V. «Constantia-Leven».

Gezien het geboekt exploit van rechtsingang, gedagtekend van 6-9-1965, evenals de door beide gedingvoerende partijen genomen zittingsconclusiën;

Overwegende dat de vordering er, in hoofde, toe strekt verweerster te doen veroordelen tot betaling aan eiseres van de som van 13.400 frank, ten titel van intresten à 5,5 % 's jaars op het kapitaal van 100.000 frank der levensverzekering waarvan eiseres cessionaris was, kapitaal dat opeisbaar werd na het afsterven op 15-12-1962 van de h. De Hesselee, ondertekenaar van kwestige polis, maar door verweerster aan eiseres pas op 14 juli 1965 werd uitbetaald;

Overwegende, inderdaad, dat de genaamde De Hesselee, Lodewijk, een levensverzekering, polis nr. 43.593, ten voordele van Vlaeminckx Hendrik Eugene, bij verweerster had afgesloten en zulks voor een kapitaal van 100.000 frank;

Dat de h. De Hesselee op 15-12-1962 overleden zijnde, verweerster normaal tot uitbetaling van gezegd kapitaal aan de h. Vlaeminckx had moeten overgaan;

Dat deze laatste echter, bij onderhandse akte van 2-1-1963, zijn schuldvordering jegens de verwerende verzekeringsmaatschappij aan eiseres afstond, overdracht die aan verweerster op 1-2-1963 werd betekend;

Overwegende, anderzijds, dat verweerster, reeds vóór de betekening van deze afstand en nl. bij brief van 14-1-1963, werd verzocht door Mr. Bruno Wuyts — zich de raadsman van sommige schuldeisers van de h. Vlaeminckx zeggende — de betaling van het kapitaal te schorsen, ten einde hem toe te laten de nodige procedure van derdenbeslag in te leiden;

Dat immers verscheidene cliënten van Mr. Wuyts bekeerden, in hun hoedanigheid van schuldeisers van de overdrager, de heer Vlaeminckx, dat deze zijn schuldvordering jegens verweerster aan eiseres op bedrieglijke wijze had overgedragen;

Overwegende dat verweerster op 8-2-1963 aan Mr. Wuyts schreef, dat ze — zonder regelmatig beslag onder derden — zijn brief van 14-1-1963 zonder effect zou beschouwen;

Overwegende dat daarna het eigenlijk derdenbeslag aan verweerster op 13-12-1963 effectief werd betekend en haar de eis tot vanwaardeverklaring van kwestig beslag op 28-2-1962 werd aangezegd.

Overwegende dat verweerster dus alleszins — luidens artikel 565 W.B.R. — de betaling vanaf de aanzegging van de eis tot vanwaardeverklaring, hetzij vanaf 28-2-1963, niet meer geldig kon verrichten;

Overwegende dat zich echter de vraag stelt te weten of haar enig verwijt kan treffen om te hebben geoordeeld vóór 28-2-1963 de betaling niet te moeten doen, ingevolge voormelde brief van 14-1-1963, waarbij Mr. Wuyts zich tegen de betaling van het kapitaal aan eiseres verzette;

Overwegende dat — zoals men over het algemeen oordeelt — zo de wezenlijke formaliteiten, op straffe van nietigheid voorgeschreven door artikels 559 en 563 W.B.R., niet werden geëerbiedigd, er slechts een notificatie zonder juridisch effect is, gelijk b.v. ingeval van bij eenvoudige brieven gedane verzetten (cfr. R.P.D.B., V° Saisie-arrêt, nr. 6, en V° Notaire, nrs. 2220 en vlg.; Handelsr. Brussel, 26-2-1924, Rev. Not., 1925, 77; Brussel, 18-11-1904, P.P. 1904, 1318; Luik, 31-5-1901, Rev. Not., 437; Lyon, 20-2-1930, Mon. jud. Lyon, 3-3-1931);

Dat, anderzijds, een verzet, gedaan zonder titel noch verlot van de rechter, als verzet een juridisch onbestaande akte is en dan ook geen wettelijke — zelfs voorlopige — hindernis voor de overdracht van sommen of goederen aan de beweerde schuldeiser zou kunnen vormen (cfr. Antwerpen, 20-12-1893, J.T. 1894, 454; Handelsr. Brussel, 1-3-1905, P.P., 878; 26-2-1924, Rev. prat. Not., 1925, 77; Lyon, 20-2-1930, Mon. jud. Lyon, 3-3-1931);

Overwegende, desniettemin, dat het verzet enkel kan bestaan in een verwittiging, gegeven aan de houder der in het exploit of in de verzetsbrief beoogde sommen of goederen en dat het best mogelijk is — zo het de opgave bevat van feiten, die de bewarende maatregel rechtvaardigen — dat de derde zijn aansprakelijkheid in het gedrang brengt met zich te ontdoen van wat hij in handen heeft (cfr. Cass., 7-1-1860, Pas. I, 38; Brussel, 29-5-1901, Pas., II, 333);

Overwegende dat de verzetdoende partij niet steeds de gelegenheid heeft onmiddellijk de procedure van derdenbeslag in te leiden en zich dan ook kan verplicht zien — ten einde de afgifte tegen dewelke ze zich verzet te beletten — inmiddels aan de derde-houder bij gewone brief verbod te betekenen zich van de bedoelde sommen of goederen te ontdoen;

Dat moest de derde-houder zich steeds verplicht oordelen een dergelijk verzet over het hoofd te zien, het derdenverzet dikwijls te laat zou komen en zonder voorwerp zijn, hetgeen natuurlijk de belangen van de beslagleggende schuldeiser zou schaden;

Overwegende dat dan ook wettelijk en geen feitelijkheid is, het verzet gedaan — zoals in casu — door verscheidene schuldeisers en waarbij deze aan de verzekeringsmaatschappij, die het eisbaar geworden kapitaal ener levensverzekering in handen heeft, formeel verbod opleggen tot uitbetaling van gezegd kapitaal aan een derde, cessionaris van de begunstigde dezer verzekering;

Dat dit verzet immers geen derdenbeslag is, onderworpen aan de beschikkingen van het W.B.R. (zie Beltjens, Code de procédure civile, d. II, blz. 77, nr. 6), maar een bezwarende maatregel, genomen om de bewaring van een geldsom tot de uitspraak van het gerecht te verzekeren en ertoe strekkende de schuldvorderingsoverdracht aan de cessionaris te beletten, om reden dat deze afstand bedrieglijk zou zijn geschied (vergel. Burgerl. Brussel, 20.12.1900, P.P., 1451);

Overwegende dat eiseres ook bij vergissing aanvoert, dat «sedert 1 februari 1963 dhr. Vlaeminckx (erga omnes) geen titularis meer was van zijn aanvankelijke schuldvordering op Constantia en deze schuldvordering dus te zijnen laste niet meer vatbaar was voor een rechtsgeldig beslag onder derden in handen van laatstgenoemde maatschappij»;

Dat immers een schuldeiser derdenbeslag mag leggen niettegenstaande de overdracht der schuldvordering, zo hij bewijst dat de afstand bedrieglijk gebeurde — wat terzake inderdaad werd ingeroepen — en dat de beslagleggende schuldeiser de afstand kan betwisten op last het bedrog in hoofde van de cessio-

naris te bewijzen (cfr. R.P.D.B., V° Saisie-arrêt, nrs 345 en 346, met aangehaalde rechtsleer en -praak);

Overwegende dat zodra haar een nakende vordering tot nietigverklaring van de afstand der schuldvordering aan eiseres was aangekondigd — vordering die best tot de nietigheidsverklaring van de door eiseres ingeroepen afstand had kunnen leiden — verweerster redelijkerwijze niets anders kon doen dan de oplossing afwachten van een geding, dat haar niet aanging en in hetwelk ze zich trouwens naar de wijsheid der Rechtbank heeft gedragen, verklarende te zullen betalen aan wie het zou behoren;

Overwegende dat dan ook moeilijk wordt ingezien hoe haar deze elementaire voorzichtigheid zou kunnen worden verweten, vermits ze — zoniet — het risico liep tweemaal te moeten betalen, hetgeen voor haar onbetwistbaar een voldoende reden was om de betaling van het kapitaal te schorsen tot wanneer een gerechtelijke beslissing betreffende het verzet zou tussenkomen, des te meer daar nadien de verzetdoende partij effectief een derdenbeslag in de door de wet voorgeschreven vormen heeft gelegd (vergel. Burgerl. Rb. Brussel, 8-10-1957, J.T., blz 623);

Dat, daarenboven, is gebleken dat het beslag onder derden niet van alle grond was ontbloot, vermits deze proceduur in mei 1965 tot een transactie tussen eiseres en de erfgenamen van de beslagleggende Van de Wouwer heeft geleid, transactie waarbij eiseres — al zij het dan ook gedeeltelijk — de gegrondheid der beweringen van partij Van de Wouwer moest toegeven en aan deze laatste 12.500 op de 100.000 frank toekende en ze, anderzijds, de door verweerster gedane procedurekosten op zich nam;

Overwegende dat deze transactionele overeenkomst door eiseres aan verweerster werd betekend, aanstippende welke sommen deze laatste moest betalen en aan wie, zonder dat er toen sprake van enig intrest was;

Overwegende dat verweerster — overeenkomstig het gebruik der verzekeringsmaatschappijen — onmiddellijk de kwijting aan eiseres opstuurde, doch dat deze laatste weigerde bedoelde kwijting «als saldo van rekening» te tekenen met — en zulks voor de allereerste maal — een intrest à 5,5 % te eisen;

Dat verweerster nochtans — en niettegenstaande de afwezigheid van kwijting — de 85.992 frank, die aan eiseres toekwamen, aan deze laatste op 14.7.1965 stortte;

Overwegende ten overvloede — zelfs afgezien van de vraag te weten of ze destijds terecht of ten onrechte weigerde het kapitaal aan eiseres uit te betalen — dat verweerster — wat er ook van zij — geenszins tot betaling van interest aan eiseres kan gehouden zijn, vermits ze aan laatstgenoemde — bij brief van haar raadsman dd. 5.3.1963 — vruchteloos heeft aangeboden kwestige gelden te consigner, hetzij in een bank, hetzij in handen van eiseres zelf, zodat deze het alleszins en uitsluitend zichzelf heeft te wijten zo het geld in kwestie, tijdens voormelde proceduur, improductief is gebleven en ze thans niet gerechtigd is aanspraak te maken op een intrest, waarvan ze — ingevolge haar eigen onverantwoorde weigering tot plaatsing van het kapitaal en derhalve door haar eigen schuld — het voordeel heeft verloren;

Overwegende, ten slotte, dat eiseres ook ten onrechte van verrijking zonder oorzaak in hoofde van verweerster gewaagt, vermits de voornaamste voorwaarde opdat er hiervan sprake zou kunnen zijn, hetzij de «afwezigheid van oorzaak», geenszins voorhanden is, verweersters verrijking en de verarming van eiseres door kwestig verzet veroorzaakt en gerechtvaardigd zijnde (cfr. De Page, d. III, nr. 40, blz. 48 en vlg.);

Overwegende dat de vordering, in deze omstandigheden, alle grond mist;

Om deze redenen:

De rechtbank,

Gelet op artikel 4 en volgende der wet van 15 juni 1935;

Rechtsprekende op tegenspraak en alle andere conclusiën verwerpende;

Verklaart de eis ontvankelijk, doch ongegrond;

Wijst hem als dusdanig af en veroordeelt eiseres tot de kosten, heden begroot op dertig frank.

VREDEGERECHT TE BERCHEM

11 januari 1966.

Rechter: M. Van Alsenoy.

Advocaten: Mrs. Smets en Deckers.

Huur van handelshuizen. — Opzegging bij vervreemding van het onroerend goed. — Termijn voor het geven van de opzegging. — Aanvang.

De termijn van drie maanden na de verkrijging, gedurende welke de verkrijger van het onroerend goed krachtens art. 12 handelshuurwet opzegging mag geven, begint te lopen vanaf de datum van overschrijving van de akte van verkrijging.

de Brouckhoven de Bergeyck t./ Brouwerij Campina.

Aangezien de eis strekt: — ten einde de opzeg door eisers gegeven op 12 okt. 1965, tegen uiterlijk 15 okt. 1966 goed, geldig en van waarde te horen verklaren; — verweerster te horen zeggen voor recht dat de huurovereenkomst bestaande tussen partijen, lastens verweerster verbroken is; — Diensvolgens verweerster zich te horen veroordelen om de door haar betrokken huurplaatsen te Berchem, Tramplaats 2 (hoek Pretoriastraat) te verlaten en te ontruimen en ter vrije beschikking te stellen uiterlijk op 15 oktober 1966 en bij gebreke daaraan vrijwillig te voldoen, de uitdrijving bij gerechtsdeurwaardersambt te zien plaatsgrijpen; — En, bij gebreke van verlating op de gestelde dag, verweerster zich te horen veroordelen om aan eisers te betalen de som van 2.000 fr. per dag vertraging in de ontzuiming;

verweerster zich te horen veroordelen tot de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Overwegende dat eisers de eigendom, gelegen te Berchem, Tramplaats 2, aankochten, hetwelk verweerster in huur heeft;

Overwegende dat de notariële akte van verkoop werd verleden door het ambt van Notaris Stockbroeckx op 29-6-1965 en overgeschreven op 15-7-1965;

Overwegende dat eisers bij toepassing van art. 12 en 16 van de wet van 30-4-1951 aan verweerster een huur-opzegging betekenden in de aangetekende brief van 12 oktober 1965, om tegen uiterlijk 15 oktober 1966 het huis te ontruimen;

Overwegende dat verweerster pleit dat deze opzegging niet geldig is omdat de opzegging laattijdig werd gegeven; dat zij beweert dat de datum van het verlijden van de akte van verkoop (29-6-65) als vertrekdatum geldt van de termijn van 3 maanden, terwijl

eisers beweren dat de datum van overschrijving van 15 juli 1965 als vertrekkdatum geldt;

Overwegende dat uit de voorbereidende werken van de wet van 30-4-1951 op ondubbelzinnige wijze blijkt dat de datum van overschrijving in aanmerking komt voor het vaststellen van de termijn van 3 maanden bepaald in art. 12; (Annales parlementaires 1949-1950 séance 24-1-50 p. 245 - Doc. Parl. Senat. 1949-50 nr. 36, blz. 10);

Overwegende dat de rechtsleer eensgezind deze stelling heeft aanvaard (De Page, Complém. vol. III - blz. 198 nr. 1 et note; Kluyskens, De Contracten blz. 293, nr. 241; Alg. praktische rechtsverzameling: huur van handelshuizen, nr. 75; Rep. pratique du droit Belge, Complém. Tome I, Baux commerciaux nr. 203; Pater-nostre, nr. 167);

Overwegende dat Wij derhalve eveneens aanvaardden

dat ter zake als vertrekkdatum van de termijn drie maanden, de 15 juli 1965 in aanmerking komt, zodat de opzegging die werd gegeven op 12-10-1965 nog tijdig werd gegeven binnen de 3 maanden;

Overwegende dat ten overstaan van deze uitdrukkelijke wilsuiking van de wetgever in de voorbereidende werken van de wet van 30-4-51 een analogische toepassing van de berekening der data in de pachtwet, niet in overweging wordt genomen;

Overwegende dat de gevorderde schadevergoeding voor het geval het huis niet zou ontruimd zijn (2000 fr. per dag) fel overdreven is;

dat 500 fr. per dag ruimschoots volstaat;

NOOT. — Verg. het vonnis in hoër beroep: Antwerpen, 3 mei 1966, R.W. 1966-67, 118.

EUROPEES RECHT

De vrijheid van vestiging in de Europese Economische Gemeenschap

Voor het verkeer van personen in communautaire zin gelden twee zeer uiteenlopende regels naargelang het om werknemers in loondienst gaat of om zelfstandigen; zelfstandigen kunnen natuurlijke personen of vennootschappen zijn. Het vrij verkeer van de niet in loondienst werkzame personen vormt in feite de gemeenschappelijke markt der ondernemingen; het is de vrijheid van vestiging, of wat men het E.E.G.-burgerschap zou kunnen noemen.

Het Verdrag dat een liberaliserende strekking heeft, is erop gericht uitbreiding van de concurrentie aan de grenzen van de Gemeenschap, specialisatie van de produktie en rationele spreiding daarvan in geografisch opzicht te bevorderen. De bedrijven moeten worden gebracht tot een beter gebruik van de traditionele economische gegevens: brandstoffen, arbeidskrachten, afzetgebieden, vervoermogelijkheden. Tegelijkertijd met faciliteiten van dien aard bij de keuze van de beste plaats van vestiging, moet een grotere vrijheid worden geboden aan de distributiekkanalen, aan de bedrijvigheid van handelsagenten van allerlei aard, alsmede ten slotte aan een onbelemmerde vestiging van steunpunten als agentschappen, filialen en dochterondernemingen. Vooruitlopend op de administratieve totstandbrenging van de gemeenschappelijke markt op dit gebied, stelt de Europese zakenwereld zich hier reeds op in, door al naar het geval steeds meer overeenkomsten te sluiten op het gebied van specialisatie, coproductie of co-distributie. Het bedrijfsleven wordt zich derhalve bewust van de expansiemogelijkheden die een vergrote markt biedt.

De afschaffing van de douanerechten en contingenten zal er in elk geval toe leiden dat de goederen vrij op het gehele grondgebied van de Gemeenschap kunnen circuleren zonder andere kosten dan die van het vervoer. De lid-staten hebben er derhalve in de meeste gevallen belang bij buitenlandse ondernemingen die zich op hun grondgebied willen vestigen daartoe in de gelegenheid te stellen; zij scheppen nieuwe werkgelegenheid en vergroten het industriële potentieel van het land.

De vroegere, protectionnistische regeling. Overeenkomsten

Op het gebied van de vestiging zijn de landen van de Gemeenschappelijke Markt reeds lang met elkaar ver-

bonden door talrijke overeenkomsten, verdragen en bilaterale akkoorden. De bepalingen van deze overeenkomsten zijn echter slechts van toepassing «voor zover de economische en sociale toestand van het land dit mogelijk maakt», en deze toestand staat alleen ter beoordeling van het betrokken land. Bovendien geldt in zeer ruime mate het beginsel van de reciprociteit «geval voor geval», vooral wanneer het om de vestiging van grote ondernemingen gaat. Hetzelfde geldt voor de opnemings van leidend personeel in deze in het buitenland gevestigde ondernemingen.

Ondanks deze willekeur en het betrekkelijk onzeker karakter van hun status, is het aantal onderdanen van de Gemeenschap dat in een andere lid-staat dan de hunne is gevestigd, reeds groot. De statistieken betreffende deze «gevestigde» vreemdelingen die een zelfstandig beroep uitoefenen zijn helaas zeer onvolledig. wel weet men dat het variërend van land tot land, gaat om verscheidene duizenden of verscheidene tienduizenden zelfstandigen, hun gezinsleden niet medegerekend.

Het recht van vestiging volgens het Verdrag

In een wel heel andere geest heeft het Verdrag van Rome het beginsel van de gelijkstelling aan de nationale onderdanen ingevoerd.

Hierbij dient eerst te worden aangetekend dat de lid-staten zich geenszins verplicht hebben om op het gebied van de vestiging gelijke wettelijke voorschriften en regelingen vast te stellen. Zij hebben slechts besloten wederzijds op de onderdanen van elk hunner precies dezelfde regeling toe te passen als op hun eigen onderdanen. Artikel 52 zegt immers dat de vrijheid van vestiging de toegang omvat tot werkzaamheden anders dan in loondienst en de uitoefening daarvan, alsmede de oprichting en het beheer van ondernemingen, en met name van vennootschappen, dochterondernemingen, filialen en agentschappen, «overeenkomstig de bepalingen welke door de wetgeving van het land van vestiging voor de eigen onderdanen zijn vastgesteld».

Op deze non-discriminatie kunnen slechts uitzonderingen worden gemaakt om redenen die uit hoofde van de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid gerechtvaardigd zijn (art. 56 § 1), alsmede voor werkzaamheden ter uitoefening van het openbaar gezag (art. 55). In geval van ernstige en mogelijk aan-

houdende moeilijkheden in een sector van het economisch leven of in een bepaalde streek, kan de algemene ontsnapingsclausule van het Verdrag (art. 226) worden toegepast, doch uitsluitend indien de Commissie de redenen ervan gerechtvaardigd acht en dan nog slechts voor een beperkte duur. Overigens is deze clausule slechts gedurende de overgangsperiode van toepassing, d.w.z. tot 1970.

Ten einde de vestiging te vergemakkelijken schrijft het Verdrag bovendien de onderlinge erkenning van diploma's, certificaten en andere titels voor (art. 57, § 1). Ten slotte zij nog vermeld dat, hoewel geen eenmaking van de wetgevingen en van de andere regelingen wordt voorgeschreven, de coördinatie daarvan toch wordt aangemoedigd en, wanneer zij de vestiging kan vergemakkelijken, zelfs in het Verdrag wordt voorgeschreven (art. 57, leden 2 en 3).

De « begunstigten » van de vrijheid van vestiging

Dit zijn zij die de hoedanigheid van onderdaan der lid-staten hebben (art. 52), alsmede door gelijkstelling aan natuurlijke personen, maatschappijen naar burgerlijke recht of handelsrecht, de coöperatieve verenigingen of vennootschappen daaronder begrepen, en de overige rechtspersonen naar publiek- of privaatrecht (art. 58).

In dit verband mag het zeer opmerkelijk worden genoemd dat de lidstaten er, wat vennootschappen betreft, vanaf hebben gezien rekening te houden met de nationaliteit van de bezitters van het maatschappelijk kapitaal of die van de leiders van de vennootschap; zij hebben de navolgende zeer eenvoudige omschrijving aanvaard: « De vennootschappen welke in overeenstemming met de wetgeving van hun lid-staat zijn opgericht en welke hun statutaire zetel, hun hoofdbestuur of hun hoofdvestiging binnen de Gemeenschap hebben ».

Het Verdrag maakt onderscheid tussen twee wijzen van vestiging: de eerste bestaat hierin dat in een lid-staat een onderneming wordt gevestigd door oprichting of verplaatsing. Bij verplaatsing van een onderneming rijst het vraagstuk van het juridische voortbestaan van de verplaatste vennootschap, waarvoor momenteel een regeling wordt getroffen op basis van artikel 220. De tweede komt hierop neer dat vanuit de moederonderneming, die blijft bestaan, op het grondgebied van een andere lid-staat agentschappen, filialen en dochterondernemingen worden opgericht.

Het algemeen programma

Behalve dat de doelstelling bij het einde van de overgangsperiode moest worden bereikt, bepaalde het Verdrag (artikel 54 § 1), dat de Commissie en de Raad vóór 1962 een « algemeen programma » moesten opstellen, waarover het Europese Parlement en het Economisch en Sociaal Comité moesten worden geraadpleegt.

De Raad heeft dit algemene programma op 18 december 1961 vastgesteld. Hierin werden voornamelijk de volgende hoofdpunten geregeld. Enerzijds werd een omschrijving van de op te heffen beperkingen gegeven: beperkingen voortvloeiende uit wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen, handelwijzen die op geen enkele discriminerende tekst berusten, en feitelijke discriminaties. Voorts is in dit programma het tijdschema vastgesteld volgens hetwelk de maatregelen moeten worden getroffen, waarbij rekening is gehouden met de gevallen waaraan voorrang moet worden gegeven en de bijzondere situatie die ten aanzien van sommige groepen van activiteiten bestaat. De meeste industriële en commerciële activiteiten worden als prioritaire be-

schouwd; voor andere sectoren, zoals de landbouw, het vervoer, het verzekeringswezen, de scheepsbouw en vooral de vrije beroepen, zijn langere termijnen vastgesteld.

Tenslotte handelt het programma over coördinatie van de regelingen en de gelijkwaardigheid van diploma's. Maatregelen van deze aard, die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van een werkelijke vrijheid van vestiging, zijn van groot belang wanneer verschillen tussen niet-discriminerende nationale voorschriften in feite de komst van buitenlanders in de weg staan. Het Verdrag geeft echter, behoudens voor sommige bijzonder belangrijke gevallen (vennootschapsrecht, art. 54, § 3 g; bestuursrechtelijke bepalingen, art. 56 § 2; geneeskundige, paramedische en farmaceutische beroepen, art. 57, § 3), niet aan voor welke activiteiten coördinatie moet plaatsvinden, hoe ver de desbetreffende maatregelen moeten gaan en evenmin of deze vóór, gelijktijdig met, of na de opheffing van de beperkingen moeten worden getroffen. Het programma bepaalt dat de samenhang tussen de opheffing van de beperkingen en de coördinatie voor elke groep werkzaamheden systematisch moet worden nagegaan. Wel bevat het vrij nauwkeurige voorschriften met betrekking tot overheidsopdrachten voor de aanbesteding van werken, het verzekeringswezen en het vervoer. Het complex van werkzaamheden op het gebied van de coördinatie en de erkenning van de diploma's vertegenwoordigt voor de instellingen van de Gemeenschap en voor de lidstaten een indrukwekkende taak. Van de beroepen in elk land moet namelijk een beschrijving worden gemaakt, en deze moeten worden vergeleken; voorts moet een lijst worden opgemaakt van de daarop van toepassing zijnde nationale voorschriften, die ook moeten worden vergeleken; vervolgens moet een keuze worden gemaakt van de geschikte coördinatiemaatregelen en tenslotte dienen de betrokken kringen van het bedrijfsleven ervoor te worden gewonnen.

De stand van zaken. Richtlijnen

Het algemeen programma wordt uitgevoerd door middel van richtlijnen, die meestal met meerderheid van stemmen door de leden der EEG-Raad moeten worden vastgesteld, en soms met eenparigheid van stemmen. Anders dan bij verordeningen, die rechtstreeks in de lidstaten toepasselijk zijn, verbinden richtlijnen de lidstaten ten aanzien van het te bereiken resultaat, doch zij laten de nationale instanties de bevoegdheid vorm en middelen te kiezen (art. 189).

Sinds december 1961, toen het algemeen programma werd vastgesteld, hebben de Commissie, door haar voorstellen aan de Raad, deze laatste, door de door hem vastgestelde richtlijnen, het Europese Parlement en het Economisch en Sociaal Comité, door hun adviezen, en tenslotte de overheidsdiensten, parlementen en regeringen der zes lidstaten, ertoe bijgedragen dat op dit belangrijk gebied der integratie door de Gemeenschap aanzienlijke vooruitgang werd gebracht.

Tal van richtlijnen worden reeds toegepast; andere worden momenteel nog door de communautaire instellingen uitgewerkt; voor een nog groter aantal tenslotte worden door de diensten van de Commissie voorbereidende werkzaamheden verricht.

Momenteel zijn dertien richtlijnen in de lidstaten van kracht:

a) Twee ervan hebben een algemene strekking en hebben betrekking op de vrijheid van verplaatsing en verblijf van de onderdanen der lidstaten en hun gezin binnen de Gemeenschap (administratieve positie — beleid ten aanzien van vreemdelingen). Zij zijn categorisch

van toepassing op alle begunstigen van de vrijheid van vestiging en van het verrichten van diensten; daarnaast worden speciale richtlijnen voor de verschillende branches vastgesteld. Ambtshalve wordt een permanent verblijfsrecht toegekend, op vertoon van het paspoort of de identiteitskaart waarmee men het land is binnengekomen;

b) Twee andere richtlijnen vormen een begin op landbouwgebied: vestiging op landbouwbedrijven die sedert meer dan twee jaar verlaten of onbebouwd zijn, vestiging van de onderdanen van de andere lid-staten die gedurende twee jaar zonder onderbreking als werknemers in de landbouw in hun land werkzaam zijn geweest.

c) Zes richtlijnen die betrekking hebben op vrijwel de gehele groothandel en de activiteiten van tussenpersonen (vertegenwoordigers, enz...), alsmede op de industriële en ambachtelijke werkzaamheden van de meeste be- en verwerkende sectoren (textiel, hout, papier, chemie, metaal, elektrotechniek, automobielen, precisiewerktuigen, bouwnijverheid), en tenslotte voorlopige maatregelen ter coördinatie van de desbetreffende voorschriften, vormen tezamen een complex ten aanzien waarvan men reeds in 1961 van mening was dat het met voorrang moest worden ter hand genomen. Er behoeft immers nauwelijks op gewezen te worden welke nauwe samenhang er bestaat tussen de vrijheid van vestiging in de handel en in de industrie en het vrij verkeer van goederen.

De overgangsmaatregelen die in afwachting van een definitieve coördinatie tot 1969 worden getroffen komen met name neer op de voorlopige erkenning van de gelijkwaardigheid van een in een bepaald land voorgeschreven diploma, aan een bepaald aantal jaren van daadwerkelijke uitoefening van het betrokken beroep als zelfstandige of bedrijfsleider in de lid-staten waar een dergelijke voorwaarde niet wordt gesteld. Een andere, op 28 februari 1966 vastgestelde richtlijn, heeft betrekking op de produktie en het vervoer van elektriciteit en gas.

d) Tenslotte is het door twee richtlijnen ter opheffing van de beperkingen op het gebied van de herverzekering en het filmbedrijf mogelijk geworden een aanvang te maken met de werkzaamheden in deze belangrijke sectoren.

Een voorstel voor een richtlijn ter coördinatie van de nationale voorschriften inzake naamloze vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en commanditaire vennootschappen op aandelen, dat de verplichting tot openbaarheid, de geldigheid der verbintenissen en de oorzaken van nietigheid betreft, zal binnen zeer korte tijd in de Raad van Ministers van de EEG in behandeling worden genomen. Het voorstel van de Commissie, dat gebaseerd is op artikel 53, lid 3 g van het Verdrag (van vennootschappen verlangde waarborgen ter bescherming van de belangen van de vennoten en derden) is in februari 1964 aan de Raad toegezonden, het Economisch en Sociaal Comité heeft advies uitgebracht en de raadpleging van het Europees Parlement is begonnen. Om het in het Verdrag gestelde doel te bereiken moet vrijwel het gehele vennootschapsrecht onder de loop worden genomen. Over een ander voorstel voor een richtlijn, betreffende opdrachten voor de uitvoering van werken verstrekt door de Staat, de plaatselijke overheid en diverse andere publiekrechtelijke rechtspersonen, is door het Parlement en het Economisch en Sociaal Comité advies uitgebracht; het is momenteel bij de Raad in behandeling.

Verscheidene andere voorstellen van de Commissie, betreffende het filmbedrijf, tussenpersonen in het vervoer, reisbureaus, pers, onroerende goederen, landbouw,

bosbouw, kleinhandel, horecabedrijven, levensmiddelen-industrie en bankwezen, verkeren eveneens in het stadium van de raadpleging van het Parlement en het Comité. Enkele ervan zullen in de loop van dit jaar door de Raad worden vastgesteld.

Tenslotte zijn de diensten van de Commissie ver genoeg gevorderd met voorbereidende werkzaamheden om in de komende maanden nieuwe voorstellen te kunnen voorleggen betreffende ingenieurs, architecten, accountants, belastingsconsulenten, farmaceutica en het verzekeringsbedrijf.

Ondanks een zekere achterstand op het in 1961 vastgestelde tijdschema, dat gemiddeld een jaar bedraagt, zijn de tot dusverre verkregen resultaten zeer gunstig. De na langdurige studies en langzaam verlopende besprekingen vastgestelde regelingen zullen zeer nuttig blijken te zijn voor de latere werkzaamheden. De verschillende communautaire instellingen die ingeschakeld zijn bij de procedure van het uitwerken der richtlijnen, alsook de nationale overheidsdiensten en de grote Europese Beroepsorganisaties, zijn nu vertrouwd met deze problemen. Tal van principekwesties zijn geregeld.

Het werk moet echter worden voortgezet, zeer in het bijzonder nog op gebieden als vennootschappen, vervoer en vooral de vrije beroepen (waarvoor een langere termijn is vastgesteld).

Meer in het algemeen resten nog de definitieve coördinatie van de voorschriften en de erkenning van diploma's, certificaten en andere titels. Alleen deze in artikel 57 van het Verdrag voorgeschreven coördinatie zal het immers mogelijk maken een waar «gemeenschapsrecht» tot stand te brengen, dat als het ware de integratie van de lid-staten op het gebied van de vrijheid van vestiging kan schragen.

Tegelijkertijd met het afwerken van het schema en het uitwerken der coördinatiemaatregelen, moeten de Commissie en de lid-staten echter nu reeds zorgdragen voor de toepassing van de eerste van kracht geworden richtlijnen. De tenuitvoerlegging daarvan betekent de kroon op verscheidene jaren werk en is tevens een toets van de Europese wil der regeringen. De Commissie draagt, als «hoedster» van het Verdrag (artikel 155 en 169) op dit gebied zware juridische en politieke verantwoordelijkheid. Het arsenaal der door de lid-staten te treffen maatregelen loopt al naar het geval uiteen van de algemene delegatie van bevoegdheid door een nationaal parlement aan zijn regering voor een bepaalde duur, alleen voor de richtlijnen betreffende het recht van vestiging, tot eenvoudige instructies die door overheidsinstellingen worden verzonden met daartussen speciale wetten voor een bepaald geval, regeringsdecreten, ministeriële besluiten, beschikkingen en ten slotte circulaire van de centrale overheid aan de plaatselijke overheid welke gericht zijn op een verbod van discriminerende administratieve praktijken, bij het ontbreken van voorschriften met een zelfde strekking. Er zijn reeds meer dan 100 van deze maatregelen genomen.

Het voorgaande geldt in zeer ruime mate ook voor het vrij verrichten van diensten, waaraan, evenals aan het recht van vestiging, een speciaal hoofdstuk van het Verdrag van Rome is gewijd (artikel 59 e.v.). Evenals voor het recht van vestiging, is hiervoor, op 18 december 1961, door de Raad een algemeen programma vastgesteld; in het algemeen verwijst dit programma naar het voor het recht van vestiging vastgestelde tijdschema, zodat de meeste richtlijnen, en ook de door de lid-staten getroffen uitvoeringsmaatregelen, op beide onderwerpen betrekking hebben. Tot dusverre hadden slechts drie richtlijnen uitsluitend betrekking op diensten: de betaling van de verrichte dienst, het filmbedrijf en de landbouw.

De vrijheid van het verrichten van diensten in communautaire zin onderscheidt zich van de vrijheid van vestiging in die zin, dat degene die de dienst verricht zich slechts *tijdelijk* ophoudt in een andere lid-staat dan die waarin hij is gevestigd (artikel 60, derde alinea). De Raad heeft in richtlijn nr. 65/1 betreffende het vrij verrichten van diensten in de landbouw bepaald dat er geen sprake is van vestiging doch slechts van het verrichten van diensten, indien alle in het land, waar de dienst wordt verricht, uitgevoerde werkzaamheden en alle roerende of onroerende goederen welke de dienstverlener beroepshalve in dat land in bezit heeft of gebruikt, geen blijvende en duurzame installatie uitmaken die in rechte of zelfs in feite de vorm van een filiaal of agentschap heeft, met dien verstande dat het centrum van de beroepsverrichtingen in een ander lid-staat gevestigd blijft. Het agentschap is namelijk volgens artikel 52, eerste alinea, de kleinste vorm ten aanzien waarvan de vrijheid van vestiging kan worden verwezenlijkt. Het begrip blijvende en duurzame activiteit is met name bekend bij alle nationale overheidsdiensten met een taak op belastinggebied.

heb en welke verschenen is in het Bulletin van Vragen en Antwoorden van de Senaat (zitting 1965-1966) deels in nr. 1 blz. 11 en vlg. en deels in nr. 19 blz. 708.

Zodra ik kennis genomen heb van het stuk van Voorzitter Verougstraete heb ik onmiddellijk de aandacht van de Minister van Justitie getrokken op de daarin uitgebrachte kritiek ten aanzien van de gepubliceerde statistieken. Ik heb de Minister verzocht dit stuk onder de aandacht te brengen van de bevoegde dienst met het oog op het nader preciseren van de verstrekte statistische gegevens in het licht van de daarop gemaakte kritiek. Ik heb eraan toegevoegd dat ik de lezers van het Rechtskundig Weekblad omtrent eventuele rechtzettingen of nadere interpretaties op de hoogte wens te brengen.

* * *

Ik acht het gewenst de lezers van het Rechtskundig Weekblad hiervan in kennis te stellen en zou het dan ook op prijs stellen wilde U een plaatsje gunnen aan dit schrijven in uw eerstvolgend nummer.

Bij voorbaat dank en

Met de meeste hoogachting,
J. L. Custers.

MEDEDELINGEN

Statistiek en Gewetensonderzoek

Naar aanleiding van het artikel van de hand van de Heer E. Verougstraete, Voorzitter in het Hof van Beroep te Gent, dat onder hierbovenstaande titel in nr. 8 van het R.W. verscheen, ontvingen wij van de Heer Senator, oud-minister J.L. Custers het hieronderstaand schrijven.

* * *

Mijnheer de Hoofdredacteur,

In het Rechtskundig Weekblad nr. 8 van 23 oktober 1966 verscheen onder de hoofding «Statistiek en Gewetensonderzoek» een stuk van de Heer Etienne Verougstraete, Voorzitter in het Hof van Beroep te Gent.

In het gedeelte van dit stuk dat gewijd is aan «taal-toestanden» wordt verklaard dat «de juristen uit Oost- en West-Vlaanderen met verbazing hebben gelezen in een open brief van Senator Custers dat er in West-Vlaanderen 12 rechters op een totaal van 33 en in Oost-Vlaanderen 4 referendarissen op een totaal van 5, in het bezit waren van een franstalig diploma van doctor in de rechten (met examen over de kennis van de andere taal)».

Ik weet niet waar de legende van de «open brief van Senator Custers» vandaan komt. De waarheid is veel eenvoudiger: de tekst welke afgedrukt werd in het Rechtskundig Weekblad nr. 34, dd. 1 mei 1966 is de letterlijke weergave van een uittreksel uit de redevoering welke ik heb uitgesproken in de vergadering van de Senaat van 5 april 1966 ter gelegenheid van de discussie van de begroting van het Ministerie van Justitie van het lopend jaar.

De integrale tekst van deze redevoering is verschenen in de Parlementaire Handelingen van de Senaat, zitting 1965-1966, blz. 605 en vlg.

Alle statistische gegevens welke in mijn tekst voorkomen werden mij verstrekt door het Ministerie van Justitie als antwoord op een parlementaire vraag welke ik daaromtrent tot de Minister van Justitie gericht

BOEKBESPREKING

Gaston vanden Avyle, bedrijfsrevisor en accountant N.C.A.B.: **Beknopte verzameling van wetten en besluiten.** — Losbladig verzamelwerk, viermaal per jaar bijgewerkt. Boekdeel 8: **Sociale wetgeving** (ongeveer 500 bladzijden). Prijs: 450 frank (inbegrepen metalen klasseermap, alsmede het abonnement op de addenda tot einde februari 1966), te storten op postrek. nr. 75.41 van de Uitgeverij Vio-Buro, Cantersteen 7, te Brussel 1.

Deze nieuwe Vlaamse uitgave, waarvan boekdeel 8 (Sociale Wetgeving) zojuist van de pers kwam, is bestemd voor al diegenen die het nut erkennen van een praktische verzameling, welke een klare kijk bezorgt op de meest veelvuldig voorkomende wetteksten, zij het op een of ander speciaal gebied, en met de mogelijkheid steeds bijgewerkte teksten te kunnen raadplegen. besluiten en reglementeringen gepubliceerd, d.i., deze waarvoor het van belang is steeds een juiste, volledige en bijgewerkte tekst bij de hand te hebben. Deze methode laat toe de kosten van het basiswerk en de addenda zo laag mogelijk te houden en terzelfdertijd het rangschikken der losse bladen tot een minimum (tijd) te beperken.

Driemaandelijks addenda zullen het basiswerk (ong. 500 blz.) bijwerken, het abonnement van de eerste jaargang is in de eerste storting begrepen; de abonnementsprijs voor de tweede jaargang zal eerder gering zijn.

Verscheidene werken op gebied van sociaal recht vatten een of ander onderwerp samen en commentariëren het; niets vervangt echter een studie van de teksten zelf, vooral wanneer het meer bepaald op discussie, interpretatie of juist begrip aankomt. Hierin voorziet onderhavig werk, dat, gezien zijn praktische en beknopte vorm, in ieders bereik ligt.

Daarenboven, is het steeds mogelijk een volledige

verzameling op rechtsgebied aan te leggen, daar voorzien wordt binnen korte tijd ook volgende boekdelen te publiceren, onder leiding van G. vanden Avyle: *Boekdelen*: 1. Fundamentele wetten (Grondwet, Burg. W.B., Strafboek); 2. Diverse wetten en regelende bepalingen; 3. Wetsbepalingen in verband met de *uitoefening van het beroep*; 4. Wetsbepalingen inzake *Koophandel*; 5. Wetsbepalingen inzake *handelsvennootschappen* en andere rechtspersonen; 6. Wetsbepalingen inzake directe (inkomsten) *belastingen*; 7. Indirecte belastingen (Overdracht-, factuur- en weeldetaxes; registratierechten, enz.); 8. Sociale wetgeving; 9. Internationale verdragen.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen

Stagisten-ontvangst

De Vlaamse Conferentie ontvangt jaarlijks de stagisten. Op 25 oktober 1966 had deze ontvangst plaats ten huize van haar Voorzitter Mr. Luc Schoups, die samen met zijn echtgenote, voor een prachtige receptie zorgden.

De heer Stafhouder Van den Berghe, Ere-Voorzitter Mr. R. Victor, talrijke oud-voorzitters en het bestuur waren hierbij aanwezig.

Mr. Schoups heette de jonge confraters welkom. Hij wees hen op de belangrijke rol die de Vlaamse Conferentie bij de Balie te Antwerpen, reeds vervuld heeft en die Mr. Victor magistraal uiteenzette in zijn lijvige Schets ener Geschiedenis van de Vlaamse Conferentie der Balie te Antwerpen. De jongeren moeten zich bewust zijn van deze rol en dan ook betrokken zijn bij haar activiteiten.

Stafhouder Van den Berghe sprak daarop de stagisten toe, en hield een warm betoog over de confraterniteit met de daaraan verbonden rechten en verplichtingen.

Ere-Voorzitter Mr. Victor brak een lans voor de Vlaamse Conferentie en zijn rede groeide uit tot de apologie van de lach.

Voor de stagisten voerde Mr. A. De Roeck ten slotte het woord. Bij zijn eerste schreden aan de Balie verklaarde hij reeds getroffen te zijn door de geest van confraterniteit. Hij stelde een toost in, onder alle voorbehoud en zonder enige nadelige bekentenis.

In een bijzonder aangename sfeer werd over een en ander voort gekeuveld.

Het feest eindigde, naar gewoonte, vrij laat.

E.D.C.

TIJDSCHRIFTEN

Ommeligie, jrg. 1966 - nr. 9:

Wetgeving.

Rechtspraak der Haven van Antwerpen, jrg. 1966 - nr. 7 & 8:

Rechtspraak.

Arbitrale Rechtspraak, jrg. 1966 - nr. 547:

Scheidsgerecht Comité van Graanhandelaren te Rotterdam. — Scheidsgerecht Bond van Groninger Graanhandelaren. — Scheidsgerecht Ned. Bond Oliën, Vetten en Oliezaden te Rotterdam. — Scheidsgerecht Vereniging voor den koffiehandel te Amsterdam. — Particuliere Arbitrage vennootschap. — Bindend advies Raad van Arbitrage voor de Bouwbedrijven in Nederland. — Geschillencommissie Baggerbedrijf.

Sociaal Economische Wetgeving, jrg. 1966 - nr. 8:

Van der Grinten W.C.L., Concentraties in de gemeenschappelijke markt. — Janssens R., De Vestigingswetgeving in België. — Van den Burg L.J., De Nederlandse rechter en het gemeenschapsrecht, met naschrift van Mr. L.J. Brinkhorst.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat, jrg. 1966 - nr. 20982 à 20993:

Rechtspraak.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, jrg. 1966:

Rechtspraak.

Recueil Dalloz Sirey, Paris, jrg. 1966 - nr. 36:

Foulon-Piganiol C.I., Modernisation et conservation de la chose: l'interprétation de l'art. 2101-3° c. civ.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"